

[Karlskov Jensen.]

galvaniske industri. Som eksempel nævntes jordolie, der også kun undtagelsesvis benyttes som plantebeskyttelsesmiddel, men derimod finder omfattende anvendelse til andre formål, og man nævnte endogså, men stod dog her mindre fast, et stof som svovlsyre.

Udvalget havde senere samråd med den højtærede landbrugsminister og ministeriets sagkyndige om disse forhold. Det blev fra deres side fremhævet, at ministeriet havde ændret praksis på disse områder, bl. a. i henhold til en skrivelse, der var udsendt gennem kemikaliekontrollen den 27. juni 1955, og vi modtog yderligere oplysning fra ministeren om den fremgangsmåde, som man nu fulgte. I henhold til disse oplysninger må vi anse de overgangsvanskeligheder, der har været, for overvundet, og vi kan derfor anbefale, at revisionen af loven udskydes i indtil tre år, således som det er foreslået.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at fremhæve overfor den højtærede landbrugsminister, at vi lægger vægt på, at man fortsat søger loven administreret så smidigt som muligt under hensyn til, at det jo stadig er en overgangsperiode, vi befinder os i.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 128 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1956—57.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1753, fremsættelsen i tidenden sp. 3475).

Formanden: Sammen med denne sag oretages de under punkterne 5 og 6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ørnetilskud.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1785, fremsættelsen i tidenden sp. 3475).

Første behandling af forslag til lov om ændringer i loven om den fælleskommunale udligningsfond.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1749, fremsættelsen i tidenden sp. 3478).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Hans Knudsen: Den sammenlægning af skatteudskrivningslove, som de foreliggende lovforslag er udtryk for, kommer vel ikke som nogen overraskelse, hverken for offentligheden eller for folketingets medlemmer. Det er forlængst sivet ud gennem skatteudvalgets mere eller mindre lukkede døre, at udvalget i en række samråd med finansministeren har drøftet mulighederne for allerede for det forestående skatteår at få gennemført så meget af skattereformen, som der var mulighed for at opnå enighed om, og som rent teknisk kunne tages ud af den samlede reform og gennemføres isoleret. De nu fremsatte lovforslag skulle således være indledningen til en stykkevis gennemførelse af skattereformen. Jeg ser også, at en stor del af dagspressen allerede har betegnet de foreliggende lovforslag som den lille skattereform, og det er vel også rigtigt, at de ændringer, der nu foreslås, går noget videre end de ændringer, som plejer at foreligge ved de årlige skatteudskrivningslove.

Hvis man imidlertid ser disse forslag i forhold til skattereformløslagene, så vil jeg dog kun betegne dem som meget beskedne skridt i retning af en virkelig skattereform. Efter min mening er det en forsigtig begyndelse på at få problemerne løst fra en ende af, og jeg er af den opfattelse, at man ved de foreliggende forslag er begyndt fra den rigtige ende. I hvert fald tror jeg, vi har lov at gå ud fra, at de reformer, som er foreslået ved disse tre lovforslag, vil blive hilst med tilfredshed både af skatteydernes store flertal og også, og måske ikke mindst, af skatteadministrationen.

Selvom forslagene som reform betragtet er temmelig beskedne, er der dog ingen grund til at bagatellisere de forbedringer med hensyn til skatteudskrivningen, som nu foreslås, så meget mindre som vi må håbe på, at de skal danne indledningen til betydelig større ændringer i de bestående skattelove.

[Hans Knudsen.]

Sammenlægningen af de fire indkomstskatter, statsskatten, den fælleskommunale skat, værnescatten og tillægsskatten, er i sig selv kun af administrativ art. Det samme kan siges om sammenlægningen af de to former for formueskat, formueskatten til staten og formueskatten til den fælleskommunale udligningsfond. Der ligger ikke nogen dyberegående reform heri; man lægger blot skatterne sammen, således at de enkelte skatteydere kommer af med omtrent det samme beløb, som de hidtil har betalt gennem de fire skatter tilsammen. Værnescatten bliver lagt ind under statsskatten, men den bliver fordelt nøjagtigt som før. Indtægter under 8 000 kr. har hidtil været fritaget for værnescat og bliver det fremdeles, idet værnescatten fordeles over statskatterne af indkomster over 8 000 kr. Det samme er tilfældet med tillægsindkomstskatten. Den har hidtil kun været betalt af skatteydere, som i forvejen betaler mere end et par tusinde kroner i statsskat, og selvom den nu lægges over på statsskatteudskrivningen, pålægges den de samme skatteydere som hidtil og med samme beløb.

Denne sammenlægning er imidlertid ikke det eneste, der sker. Der sker også forskellige ændringer, som har betydning for de enkelte skatteydere. Medens man ved beregningen af den fælleskommunale skat hidtil har haft to skalaer, en skala for forsørgere og en anden skala for andre skatteydere, har man ved udskrivningen af statsskat kun haft een skala. Til gengæld har man der et såkaldt forsørgerfradrag for forsørgere med indtægter op til 12 000 kr. Dette fradrag er ikke lige stort over hele landet. Det er størst i København med et maksimum på 1 800 kr., lavest i landkommunerne med et maksimum på 1 400 kr. Allerede ved 6 000 kr.s indtægt begynder imidlertid efter de nugældende regler aftrapningen i dette forsørgerfradrag med 200—300 kr. for hvert tusinde kroner, indtægten stiger, og da fradraget helt bortfalder ved 12 000 kr.s indtægt, er statsskatten lige stor for forsørgere og ikke-forsørgere, når deres indtægt kommer op over de 12 000 kr.

Efter det foreliggende lovforslag om udskrivning af indkomst- og formueskatten

til staten bliver der ikke mere tale om forsørgerfradrag. Derimod får man, som vi har set ved den fælleskommunale indkomstskat, to skalaer, en for forsørgere og en for ikke-forsørgere. Der er en ret betydelig fordel ved denne nye ordning, nemlig den, at skattebyrden bliver forskellig for forsørgere og ikke-forsørgere, når man kommer op på de store indkomster. Endvidere undgår man de ujævnheder i beskatningsskalaen, som den nu anvendte graduering af forsørgerfradraget medfører. Det, at forsørgerfradraget, hver gang man oversteg en 1 000 kr.s grænse, blev nedsat med 200—300 kr., medførte nogle store spring i beskatningen. Et af de værste eksempler herpå finder man i beskatningen her i København, idet forsørgerfradraget for indtægter mellem 11 000 og 12 000 kr. er 300 kr.

Hvis en skatteydere indkomst stiger lige op over de 12 000 kr., mister han de 300 kr.s fradrag, og det gør han, selvom indkomststigningen kun andrager f. eks. 50 kr. måske endog endnu mindre. Altså vil selv en så ubetydelig indkomststigning betyde, at vedkommende skatteyder bliver beskattet af en indtægt på 300—400 kr. mere end før. De samme ujævnheder har man efter de gældende regler ikke alene ved en indtægt på 12 000 kr., men ved hver eneste 1 000 kr.s grænse lige fra 6 000—7 000 kr.s indtægt. Det er nogle grelle eksempler, der kan fremkomme på grund af disse små pukler i beskatningsreglerne, og selvom det som regel kun drejer sig om beskatning af de her nævnte 300—400 kr., bliver den procentvise beskatning af indkomststigninger temmelig stor. I hvert fald har vi gang på gang set, at de eksempler på urimelig hård beskatning af indkomststigninger, der offentliggøres, praktisk talt altid er hentet netop fra de indkomstrin, jeg her har nævnet netop der, hvor indkomsten bevæger sig over et helt tusind kroner. Der er eksempler på, at sådanne små stigninger i indkomsten beskattes med helt op til 160 pct., og hvis man vælger en mindre indkomststigning end de 50 kr., bliver procenten naturligvis endnu højere. Tager man også i betragtning at børnetilskuddet for indtægter, der ligger over 16 000 kr., falder helt bort, ser man, at der fremkommer det mærkelige resultat, at en indkomststigning på 50 kr. eller 10

[Hans Knudsen.]

kr. kan koste skatteyderen det dobbelte eller måske det tredobbelte i skat af den indkomststigning, han har haft.

Disse grelle forhold vil forsvinde helt ved indførelsen af de nye beskatningsskalaer og de nye regler for børnetilskud. Børnetilskuddene, der nu nedsættes, når indtægten overstiger henholdsvis 5 000, 7 000 og 12 000 kr., og helt bortfalder ved en indtægt på 16 000 kr., vil efter forslaget aftage mere jævnt, indtil de som hidtil helt forsvinder ved 16 000 kr.s indtægt. Det er naturligvis en langt bedre ordning end den, vi har i øjeblikket. For børnetilskuddenes vedkommende kan ændringen kun ske ved en mindre nedsættelse af tilskuddene for indkomster på 14 000—16 000 kr. Iøvrigt sker der ikke anden ændring her, idet de samme beløb, der blev ydet i fjor og ydes i år, vil blive ydet også for det kommende år.

Hvad angår de to skalaer for forsørgere og ikke-forsørgere, er de formet således, at de er beregnet på at skulle give staten nøjagtigt den samme skatteindtægt, som de fire indkomstskatter tilsammen ville have givet. Jeg er her helt enig med finansministeren i, at sådan bør det også være. Vi har endnu ikke modtaget den økonomiske årsoversigt, og selvom den måske snart kan foreligge, giver den sikkert ikke grundlag for i den nuværende situation og i hvert fald ikke i øjeblikket at foretage nogen nedsættelse af den samlede skatteudskrivning.

Når man fastholder den uforandrede skatteudskrivning, sker der blot det, at bortfaldet af forsørgerfradragene, som var størst i København og mindst i landkommunerne, vil bevirke små skattnedsættelser i landkommunerne og til gengæld mindre forhøjelser i hovedstadsområdet, medens der vel — sådan omtrent da — er balance for købstæderne. Det er den slags små tekniske enkeltheder, som næppe har større betydning, og som vil være uundgåelige, når man skal bevare det samme skatteprovenu som hidtil.

Det var naturligvis behageligt, om man

kunne foretage reguleringerne på en sådan måde, at der overhovedet ikke blev tale om stigninger for nogen af indkomstgrupperne. Det kan man naturligvis også, og vi ved fra udvalgsarbejdet, at der foreligger et andet skalaudkast netop efter disse retningslinier, et skalaudkast, der praktisk talt giver regulering nedefter for alle mellemindkomsterne. En gennemførelse af denne skala ville imidlertid medføre en mindreindtægt for statskassen på 25 mill. kr. Jeg forstår udmærket, at den højtærede finansminister ikke har villet foreslå denne skala, uden at der i hvert fald på anden måde blev anvist dækning for nedgangen på de 25 mill. kr. Jeg har også forstået venstre sådan — i hvert fald venstres ordfører, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen — at man fra den side foretrækker den af ministeren foreslåede skala, der giver udligning. Jeg går ud fra, at det ikke er, fordi denne skala giver størst fordel til skatteyderne i landkommunerne. Den anden skala vil naturligvis give en mindre nedgang for skatteydere over hele landet. Jeg kan på mit partis vegne give tilslutning til finansministerens forslag, idet jeg dog vil gå ud fra, at der under udvalgsarbejdet vil blive mulighed for også at diskutere skala II, hvis der skulle vise sig mulighed for på anden måde at skaffe de 25 mill. kr. tilveje, som denne skala II vil koste i forhold til den foreslåede skala.

Ja, når jeg har sagt disse anerkendende ord om de foreliggende lovforslag, som må gennemføres ret hurtigt, fordi de skal have virkning for det skatteår, der begynder den 1. april, kan der også være grund til her at pege på, at forslagene slet ikke løser nogen af de temmelig store og meget påtrængende problemer i vor personbeskatning, som vi for tiden arbejder med i skattereformudvalget. Det næsten altoverskyggende problem om den for hårde beskatning af stigninger i indkomsterne er jo ikke klaret ved disse forslag. Det er ikke klaret, blot fordi man retter nogle af de mest iøjnefaldende ujævnheder ud i beskatningsskalaen. Vi har

[Hans Knudsen.]

ikke fået løst problemet om erhvervsbeskatningen. Vi har heller ikke fået løst problemet om den efter min mening altfor ulige og uensartede beskatning til kommunerne. Vi har heller ikke løst den meget nærliggende opgave at få skabt et mere retfærdigt ligningsgrundlag gennem en bedre kontrol først og fremmest med de indkomster, der endnu unddrager sig en direkte kontrol. Det er blot enkelte af de opgaver, der trænger sig på. Der ligger også en lang række opgaver uløst, en række af skatteproblemer, hvis løsning man med de foreliggende lovforslag efter min mening kun har nærmet sig med meget små skridt.

Jeg tror dog nu at kunne sige, at man i skattereformudvalget i hvert fald er nået så vidt, at man fra alle sider erkender, at de problemer, jeg her har nævnt, må tages op til en løsning. Jeg skal ikke lægge skjul på, at vi fra vor side foretrækker at løse problemet om beskatningen af indkomststigninger ud fra de retningslinier, som finansministerens store reformforslag indeholder. Finansministeren har foreslået, at staten kun skal beskatte indkomsterne af den del, der ligger over 5 000 kr. i skattepligtig indkomst for mand og hustru, og at man beskatter indtægterne udover de 5 000 kr. med en fast procent på 17. Vi fastholder denne beskatningsprocent for indtægter op til omkring godt en snes tusinde kroner. En sådan fast beskatningsprocent ville være at foretrække også for den skala, der er foreslået her. Efter finansministerens reformforslag vil indkomststigninger — i hvert fald for alle de indkomster, der ligger under ca. 20 000 kr. — kun blive beskattet med de samme 17 pct. til staten, som den øvrige indkomst beskattes med. Nu må vi efter den her foreslåede skala alligevel beskatte indkomststigninger med ca. 35 pct., hvis stigningen ligger på indkomster mellem 12 000 og 15 000 kr., og med 55 pct., hvis stigningen ligger på indtægter mellem 15 000 og 18 000 kr. Problemet med den stærke progression for mellemindtægternes vedkommende er altså stadig uløst. Vi må indrømme, at der, selv med de forbedringer, de foreliggende lovforslag er udtryk for, stadig vil være tale om en hård progression og som følge deraf en hård beskatning af indkomststigninger.

Jeg er naturligvis klar over, at en ændring af dette forhold efter de retningslinier, finansministeren har foreslået i sit skatte-reformforslag, nøje hænger sammen med den skattefradragsregel, som ikke lader sig ændre for tiden. Sålænge vi har ubegrænset skattefradragsret, så længe må vi også regne med at have høje beskatningsprocenter og også høje marginalbeskatningsprocenter. Efter finansministerens oprindelige reformforslag skulle ingen indkomster beskattes med mere end 17 pct. af den del af indkomsten, der lå under 16 000 kr.; yderligere skulle den del af indkomsten, der lå over 20 000 kr., beskattes efter en progressiv skala med højst 35 pct. Dette ville betyde, at ingen indkomst eller indkomststigning skulle svare mere end 52 pct. i statsskat. Nu må vi regne med en beskatningsprocent af de allerstørste indtægter på op til 105—110, men trods disse høje skatteprocenter kan man ikke — i hvert fald ikke i det lange løb — komme til at beskatte blot halvdelen af de virkelige indkomstbeløb.

Vi vil naturligvis bøje os for den modstand, der er mod at røre ved skattefradragsreglen, men jeg håber dog ikke, at vi i det fortsatte udvalgsarbejde af den grund skal standse ved de forholdsvise beskudne reformer, der her er foreslået. Jeg går ud fra, at den interesse, der fra alle partiers side er vist for at finde frem til en mildere beskatning af indkomststigninger, vil være stor nok til, at vi kan finde frem til en holdbar løsning af dette meget vigtige problem i dansk skattelovgivning.

Det har jo ikke manglet på forslag eller ideer, hvis gennemførelse skulle medføre mildere beskatning af indkomststigninger. Venstre udkastede i sin tid den tanke, at man ved at beskatte gennemsnittet af de sidste tre års indkomst kunne undgå den høje marginalbeskatning, en tanke, der af flere grunde vist ret hurtigt blev forladt — ingen ønsker jo at få den effektive beskatning fjernet længere fra indkomståret end højest nødvendigt. Det senere konservative-venstre lovforslag om ret til forudbetaling af skat har været grundigt diskuteret både her i salen og i skattereformudvalget, men heller ikke dette forslag løser problemet tilfredsstillende. Nærmest en løsning, bortset fra den af finansministeren i skattereformforslaget anviste vej, kommer vel nok for-

[Hans Knudsen.]

slaget om at give en reduktion i skatten for indkomststigninger. Jeg skal ikke fratage det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard eller det radikale venstre æren for denne idé, selvom den måske nok første gang blev fremsat af os under reformdebatten den 23. februar 1955. Nu er dette forslag sammen med de øvrige til nærmere behandling i skattereformudvalget, og der skulle være mulighed for at finde frem til en løsning af problemet. En løsning vil naturligvis ikke kunne få betydning for dette skatteår, men først for de indkomster, der indtjenes i 1956, altså fra næstfølgende skatteår. Men det ville være et stort fremskridt, hvis vi dog kunne nå så vidt, at vi kunne stille skatteyderne i udsigt, at en indkomststigning i år næste år ville blive beskattet lempeligere, end det har været tilfældet hidtil.

Det skal dog ikke være nogen hemmelighed, at der endnu er betydelige vanskeligheder forbundet med at finde en holdbar løsning ad den vej. Vi har i udvalget undersøgt, hvilken virkning en 30 pct.s lettelse i beskatningen af indkomststigninger ville få, men skal denne lettelse også gælde kommuneskatterne — det bør den i hvert fald efter min mening, fordi progressionen i kommuneskatten som regel er meget stærk for mellemindtægternes vedkommende — vil den medføre stigende ligningsprocenter. Man kan ikke give reduktion på indkomsten, uden at ligningsprocenterne i kommunerne, bortset fra København og hovedstadsområdet, stiger, og det ville være en dårlig løsning, hvis den reduktion, som store indkomster skulle have, fordi de steg yderligere, skulle betales gennem en højere ligningsprocent for de små, faste indtægter; det ville hverken være helt regulært eller helt forsvarligt.

Selvom man lod lettelsen gælde stats-skatten alene, ville også dette medføre forskellige vanskeligheder, som man må have opmærksomheden henvendt på. Det skulle ikke gerne gå sådan, at de skatteydere, der har mulighed for at manøvrere deres indtægter op eller ned fra det ene år til det andet — der er en del, der kan gøre det og gør det på lovlig vis gennem udnyttelse af afskrivningsreglerne, gennem op- og nedskrivning af varelager og beholdninger —

blev interesseret i at have svingende indkomster. Vi har da i hvert fald i dag et skattesystem, som gør skatteyderne interesseret i at have nogenlunde jævne indkomster fra det ene år til det andet.

Ja, alle disse problemer og flere til ligger endnu til behandling i skattereformudvalget, men jeg kan da i hvert fald sige, at forhandlingerne derom er kommet i gang; udvalget holder alle de møder, det kan overkomme, og jeg håber, at dette arbejde kan fortsætte, så at vi ikke skal blive stående ved løsningen af de problemer, det drejer sig om i de i dag foreliggende lovforslag, men også vil kunne løse en lang række af de andre problemer, der ligger for.

De foreliggende tre lovforslag, eller i hvert fald de to af dem, skulle også kunne betyde en del besparelser i den offentlige administration. Der skal kunne blive tale om besparelser både ved skatternes påligning og ved deres opkrævning. Skatteberegningerne, der nu foretages hovedsagelig i skatterådene, må kunne forenkles betydeligt, når der fremtidig kun bliver tale om at beregne een indkomstskat, hvor man før måtte beregne fire. Det vil naturligvis også medføre besparelser for statens vedkommende.

Hvad angår skatternes opkrævning, kan jeg ikke på nuværende tidspunkt se, hvor store besparelser og hvilke besparelser der kan ventes, men besparelser vil der utvivlsomt blive. Opkrævningen af skatterne påhviler jo kommunerne. De får efter den gældende ordning et nærmere fastsat beløb for opkrævningen af hver af de fire indkomstskatter. De får vel 1 pct. af statsindkomstskatten og 1 pct. af den fælleskommunale indkomstskat, begrænset til henholdsvis 4—5 kr. og 3—4 kr. pr. skatteyder. Disse vederlag er bestemt gennem lovgivningen. Kommunerne får også vederlag for at opkræve tillægsindkomstskatten og værneskatten, og disse vederlag er fastsat af finansministeren. Sammenlagt tror jeg nok at man for de skatteyders vedkommende, der betaler alle fire skatter, kommer op på et vederlag til kommunerne af 10—11—12 kr. pr. skatteyder, medens vederlaget for statskatteyderne og yderne af den fælleskommunale skat vel ligger på 7—8—9 kr. pr. skatteyder. Der er ingen tvivl om, at der må kunne blive tale

[Hans Knudsen.]

om besparelser, men hvor store de vil kunne blive, og hvilke regler der må fastlægges i forbindelse med sammenlægningen af skatterne — ja, det går jeg ud fra vi kan tale lidt nærmere om i udvalget, når vi er færdige med første behandling her.

For den fælleskommunale udligningsfond skulle konsekvensen af sammenlægningen egentlig være, at denne fond blev helt ophevet, og at staten overtog de opgaver, som i dag påhviler udligningsfonden. Så vidt er man imidlertid ikke nået i udvalget, at der er helt enighed derom. Man kunne måske nok enes om det principielle; men jeg har det indtryk, at vanskelighederne navnlig hidrører fra de uoverensstemmelser og den forskellige indstilling, der råder med hensyn til de fælleskommunale ejendomsskatter. Derfor sker der efter lovforslaget kun dette foreløbige, at finansministeren af det samlede opkrævede skattebeløb skal tilsvare fonden de beløb, som denne skal bruge til løsning af sine opgaver. Når man så fastholder — hvad jeg også mener der er enighed om — det princip, at den formue, der i dag ligger i udligningsfonden, ikke skal forøges i det kommende år, må forhandlingerne om fondens endelige afvikling føres videre i skatte-reformudvalget.

Også den nye formueskatteskala betyder en sammenlægning af 2 skatteudskrivninger: formueskatten til staten og formueskatten til den fælleskommunale udligningsfond. Statskatten har hidtil været udskrevet på formuer over 20 000 kr., medens den fælleskommunale formueskat blev udskrevet på formuer over 30 000 kr. Ved det foreliggende forslag hæves den fælles bundgrænse til 30 000 kr., og det kan, såvidt jeg kan se, gøres uden væsentlig nedgang i skatteindtægten, selvom der, når man løfter bundgrænsen for formueskatten til staten fra 20 000 kr. til 30 000 kr., også må ske en mindre nedsættelse for formuer op til omkring 40 000 kr.

Der har under forhandlingerne i udvalget været fremsat ønsker om, at bundgrænsen for formuebeskatningen skulle sættes op til 40 000 kr. Dette ville i forbindelse med det allerede foreslåede medføre en formindskelse i formueskattens provenu på omkring 9 mill. kr. I det foreliggende lovforslag

har finansministeren imidlertid valgt en anden fremgangsmåde. Bundgrænsen er kun sat op til 30 000 kr., men til gengæld er der sket en udvidelse af den lettelse i formueskatten, som hidtil er givet formueejere med ret beskedne indkomster. Denne udvidelse finder vi mere tiltalende og mere rimelig end blot en almindelig yderligere forhøjelse af bundgrænsen. Fremfor at indrømme formueejere med 40 000 kr. i formue og store indkomster hel fritagelse for formueskat foretrækker vi at bruge de samme 9 mill. kr. — eller måske det kun er 6 eller 7 mill. kr. — til en lettelse til de formueejere, der nok har formuer på over 40 000 kr., men måske kun har det samme at leve af og altså en meget beskeden indkomst.

Vi giver for tiden sådanne formueejere en skattelettelse, hvis deres skattepligtige indkomst er under 4 500 kr. Efter ministerens forslag udvides denne regel, således at lettelsen gives skatteydere, hvis indtægt ligger under 8 000 kr. Jeg har forstået af udvalgsforhandlingerne, at partierne ikke har taget endelig stilling endnu, men jeg håber på, at vi kan følge den højtærede finansministers forslag. Den lempelse, der er foreslået, gives efter to forskellige beregninger: dels efter en procentberegning, dels efter en såkaldt femtedelsregel. Jeg tror, det ville forenkle arbejdet og administrationen, hvis man kunne nøjes med den ene af reglerne eller kunne sammenarbejde dem, men det er et rent teknisk spørgsmål, og det kan vi måske også se på under det kommende udvalgsarbejde.

Jeg har ikke yderligere at sige om de foreliggende lovforslag, men jeg vil gerne til slut gøre endnu et par bemærkninger om de bestræbelser, der allerede er udfoldet for at få erhvervsbeskatningen afviklet og ophevet. Ved det store reformforslag har vi faktisk allerede fra vor side taget stilling til og taget stilling for en ophævelse af erhvervsbeskatningen. Men der var også til vor stillingtagen knyttet visse forudsætninger til erhvervsskattens ophævelse. En af disse forudsætninger må være, at der ydes erhvervskommunen erstatning enten gennem forøget andel i andre skatter og afgifter eller på anden måde. I ministerens reformforslag var det også en forudsætning, at der ved ophævelsen af erhvervsbeskatningen skete

[Hans Knudsen.]

en omlægning af den kommunale beskatning, sådan at man fjernede den ulighed og den uensartethed i kommuneskatterne, navnlig for de store indkomster, som jo i sin tid var grundlaget for, at man i det hele taget indførte erhvervsskatteordningen.

Skal vi gennemføre ophævelsen af erhvervsbeskatningen særskilt, er der visse problemer, der nødvendigvis må klares forinden, og det tror jeg også vi allerede er blevet indstillet på under de forberedende drøftelser i udvalget. Hvis man forudsætter den højtærede finansministers reformforslag gennemført, ville den kommunale beskatning af alle indkomster over 16 000 kr. — skattepligtig — være nogenlunde ensartet i alle kommuner hele landet over. Dermed ville en af de største vanskeligheder være overvundet. Folk med indkomster under 16 000 kr. ville som regel ikke have nogen økonomisk fordel af at flytte bort fra deres erhvervskommune og tage ophold i en anden kommune. De fleste af den slags skatteydere har vist — i mange tilfælde da — gjort den modsatte erfaring, idet deres udgifter på mange andre områder bliver større end den skat, de eventuelt kan spare. Men for de helt store indkomster vil der indtræde urimelige besparelser i skat ved udflytning, når erhvervsbeskatningen helt ophæves.

Vi har i udvalget i løbet af de sidste dage fået foretaget nogle beregninger, som efter min mening må mane til en vis forsigtighed ved ophævelse af erhvervsbeskatningen. En skatteyder med en indkomst på 100 000 kr. om året vil, for at tage et eksempel, blot ved at flytte fra Aalborg ud til en nærliggende landkommune, ud til Vadum, det første år spare 7 900 kr. i skat, og i det lange løb vil hans skattebesparelse være ca. 4 000 kr. om året. Hvis indtægten er endnu større, 200 000 kr. f. eks., vil han ved at flytte fra Aalborg til Vadum spare 15 800 kr. det første år og fremover ca. 8 000 kr. om året. Endnu mere grelt bliver forholdet, når det drejer sig om en flytning fra København ud til en ren landkommune i Nordsjælland. Tager man eksempelvis en flytning fra Købehavns kommune til Esbønderup-Nødebo kommune, vil en mand med en indkomst på 200 000 kr. i dag kunne spare 34 000 kr. i skat det første år og i det lange løb omkring 17 000 kr. om året.

Vi kan ikke gennemføre en ophævelse af erhvervsbeskatningen, uden at man i hvert fald får ordnet nogle af de problemer, der vil opstå, sådan som jeg her har belyst det. Vi vil imidlertid gerne forhandle videre, også om erhvervsskattens afløsning og ophævelse. Måske ligger løsningen af problemet dels i en udligning mellem kommunerne, dels i en indførelse af rateskalaer til afløsning af den nuværende kommunale beskatningsregel. Måske ligger den også i en ændring af kommunegrænserne og kommuneinddelingerne, hvilket naturligvis vil være mere omstændeligt. Men disse problemer må vi se nærmere på under udvalgsarbejdet, når vi i den kommende uge har gjort de foreliggende hasteforslag endeligt færdige.

Der kunne måske være grund til ved denne lejlighed også at gå nærmere ind på en række andre problemer, der må tages op i skattereformudvalget, efterhånden som arbejdet skrider frem. Det gælder problemet om ejendomsbeskatningen, hvor der sikkert er store divergenser partierne imellem; det gælder problemet om beskatningen af kooperative virksomheder, beskatningen af aktieselskaber og meget andet. Jeg tror dog, at disse ting, som man endnu ikke har gennemdrøftet i udvalget, er bedst egnede til først at blive grundigt behandlet og belyst dér, for at man kan nå frem til enighed — hvis det overhovedet er muligt. Jeg skal derfor ikke komme nærmere ind på disse problemer, men til slut blot anbefale, at de tre foreliggende lovforslag får en villig og hurtig udvalgsbehandling, så at vi kan få dem gennemført i tinget, inden det nye skatteår begynder den 1. april.

Thorkil Kristensen: Det ærede medlem hr. Hans Knudsen har udførligt gjort rede for forskellige af de tekniske forbedringer, der er foreslået i de foreliggende lovforslag, og nogle af de andre tekniske problemer, vi har drøftet i skattereformudvalget, hvor tendensen jo nu er gået i retning af at samle drøftelserne om en snævrere problemkreds, det, man har kaldt den lille skattereform. Jeg skal naturligvis ikke gentage de betragtninger, det ærede medlem har anstillet. Jeg kan, hvad det tekniske angår, for en stor del slutte mig til, hvad den ærede ordfører for socialdemokratiet (Hans Knudsen) sagde. Vi kan fra venstres

[Thorkil Kristensen.]

side give tilslutning til, at man samler de forskellige indkomstskatter, bortset fra kommunernes, i en samlet skala. Det har jo de fordele, som det ærede medlem hr. Hans Knudsen fremdrog. Det er både en forenkling og en forbedring, at man kommer uden om visse af de punkter, hvor man i øjeblikket må belægge en lille indkomstforøgelse med en forholdsvis stor skatteforøgelse. Det anser vi for en fordel.

Vi hilser ikke med nogen større begejstring, at den såkaldte tillægsindkomstskat ved at blive inddraget i den fælles skala nu bliver gjort permanent. Denne skat blev indført i 1950 som led i et større skatteforlig. Den fik en form, som vi i den daværende regering ikke var særlig glade for, bestemt af de politiske nødvendigheder, som de dengang forelå. Som forbrugsbegrænsende foranstaltning er det klart at en tillægsindkomstskat i de højere indkomstklasser ikke er særlig effektiv. Den vil nu ved at blive indregnet i den fælles skala mere formelt glide ind som et led i den faste indkomstbeskatning, hvad vi altså ikke er særlig glade for, men vi håber, at der i løbet af de kommende forhandlinger kan gennemføres andre forandringer, som vi er mere glade for, og som kan gøre det lettere at acceptere dette.

Vi har kunnet give tilslutning til, at den højterede finansminister forelægger forslag til en skala for indkomstskatten, hvis samlede provenu skønnes at blive det samme som summen af de fire skatter, der nu bliver lagt sammen. Det ærede medlem hr. Hans Knudsen gjorde herom den bemærkning, at sådan havde venstre sagt i udvalget, eller sådan havde jeg i hvert fald sagt. Jeg finder anledning til at fremhæve, som jeg også gjorde i udvalget, at alt, hvad jeg i den anledning sagde, var sagt på venstres vegne. Vi er i venstre enige om den holdning, jeg den dag tog. Det var altså ikke noget personligt standpunkt, men partiets standpunkt.

Jeg skal derfor ikke gøre flere bemærkninger om indkomstskatteskalaen, men vil gerne sige et par ord om den formueskatteskala, som er foreslået.

Som det ærede medlem hr. Hans Knudsen fremhævede, har man med hensyn til formueskatten drøftet to muligheder for en

mindre lempelse. Finansielt set er de af samme omfang. Den ene er den, som er foreslået, at man sætter undergrænsen for skattepligtig formue til 30 000 kr. og så til gengæld gennemfører visse lempelser for formueejere med små indkomster, når de har under 100 000 kr. i formue. Den anden er den, at man mere generelt hævede undergrænsen op til 40 000 kr. Vi har naturligvis drøftet dette i venstre. Når den overvejende stemning hos os er den at gå op til de 40 000 kr. som en generel regel, hænger det sammen med, at dette er et skridt i den retning, som vi i al almindelighed gerne vil se formueskatten bevæge sig i, sådan som det også er antydnet i vort eget skatte-reformforslag, der blev fremsat af den foregående regering for tre år siden, idet det i det hele taget nok er ønskeligt at begrænse den særindkomstbeskatning, som formueskatten i realiteten er.

Det er i realiteten en slags kildeartbeskatning, en slags særskat på indtægt af formue. Den ønsker vi begrænset. Når de finansielle muligheder, hvis det engang skulle ske, gør det muligt, vil vi gerne gå højere op, men vi finder altså, at grænsen ved 40 000 kr. i og for sig er et skridt i den rigtige retning.

Man må vel også sige, at medens forslaget om lempelser i formueskatten for folk med små indtægter navnlig er til fordel for de ældre, som har størsteparten af deres liv og derfor også deres indsats bag sig, vil en almindelig lempelse af formueskatgrænsen snarere pege fremad og animere mere til fremtidig opsparing. Nu har vi allesammen sympati for selvpensionisterne, også i venstre, men det må erkendes, at vi nylig har gennemført skattelettelse for dem, og vi finder derfor, at det var mere praktisk at gøre noget, der peger mere fremad.

Jeg skal om udskrivningsloven endnu gøre en bemærkning. Den vedrører skatten på kooperative virksomheder. Der foreligger jo nu en beretning fra det embedsmandsudvalg, som blev nedsat af den foregående regering til at undersøge udviklingen i denne beskatning, siden den nuværende skatteform blev indført, såvidt jeg husker i 1949. Det var jo formålet med denne ændring af kooperationsbeskatningen at søge at nå frem til en ordning, hvorefter

[Thorvil Kristensen.]

der blev ligelighed mellem beskatningen af denne virksomhedsform og beskatningen af andre virksomhedsformer, såvidt det er praktisk gørligt. Den undersøgelse, over hvilken der nu foreligger en beretning, kunne efter mit skøn på flere punkter nok gøres noget mere dybtgående. Jeg erkender, at når den ikke går længere ind på problemerne, hænger det vel sammen med, at materialet ikke er så fuldstændigt, som man kunne ønske, men jeg tror, at man selv på grundlag af det foreliggende materiale kunne komme lidt videre, bl. a. i retning af at sammenfatte de resultater, der foreligger. Vi ønsker derfor, at man på visse punkter skal supplere denne beretning med flere og videregående undersøgelser. Sådant som beretningen er, tyder den imidlertid på, at man på det mest diskuterede punkt i virkeligheden er kommet et meget langt skridt i retning af den lighed i beskatningen, som var tilsigtet.

Det viser sig nemlig, når man ser på beretningens på dette punkt afgørende afsnit på side 39, at man nu er nået til en tilstand, hvor brugsforeningerne plus deres uddelere gennemgående betaler fra 0,6 til 1,1 pct. af omsætningen i skat, medens købmænd gennemgående betaler fra 0,7 til 1,3 pct., altså en lille smule mere. Jeg erkender, at dette billede ikke er fuldstændigt, bl. a. må der tages hensyn til, at forretningerne i de to kategorier ikke helt er af samme gennemsnitlige størrelse, og billedet skal derfor fuldstændiggøres ved videregående undersøgelser, men det tyder dog på, at vi er kommet et langt skridt i retning af det, der var hensigten.

Alligevel ser det ud til, at der stadig er en lidt lavere beskatning i almindelighed af brugsforeninger end af købmandsforretninger af samme størrelse. Man kunne derfor overveje, om man ikke allerede ved denne udskrivningslov kunne reparere lidt på dette.

Jeg vil henstille til overvejelse, om vi ikke ved en forholdsvis simpel ændring kunne rette lidt på det, sådan at vi kom nærmere til den tilsigtede lighed. Det, vi i den henseende i venstre har drøftet, og som jeg gerne vil have drøftet i udvalget, drejer sig om den rente af formuen, som jo efter de nu gældende regler supponeres som en koopera-

tiv virksomheds indkomst. Her er reglen den, at for de såkaldte lukkede foreninger, der kun handler med medlemmer, supponeres indkomsten at være 4 pct. af formuen, medens den for foreninger, der også handler med ikke-medlemmer, derimod er 6 pct. af den del af formuen, der svarer til handelen med ikke-medlemmer, og 4 pct. af den del, der svarer til medlemshandelen. Jeg vil henstille til overvejelse, om det ikke vil være rigtigt at sætte procenten på medlems-handelen op til 5 i stedet for de nuværende 4 pct.

Jeg kan ikke helt bedømme de finansielle konsekvenser heraf, da beretningen desværre ikke giver nogen sontring imellem de formuer, der kommer ind under 4 pct.s reglen, og formuer, der kommer ind under 6 pct.s reglen. Det tillader det foreliggende materiale altså ikke, men jeg har i udvalget efterlyst oplysninger om dette problem. Når man i sin tid fandt frem til disse to forskellige procenter, var det, fordi nogle har den opfattelse, at man principielt bør behandle lukkede foreninger anderledes end åbne foreninger. Det kan der være forskellige meninger om. Jeg skal ikke tage dette principielle spørgsmål op til drøftelse i dag, men det må i hvert fald, selvom man vil gøre en forskel, erkendes, at den er meget stor, og 4 pct. er jo meget lidt efter vore dages renteforhold; vi ønsker altså taget op til overvejelse at sætte de 4 pct. op til 5 og ønsker dette drøftet nærmere i udvalget. Vi håber, at man derved kan komme et skridt længere i retning af lighed, og at man iøvrigt vil gå videre med undersøgelserne, særlig angående produktionsvirksomhederne, som jeg på grund af materialets karakter ikke har kunnet sige ret meget om.

Mere skal jeg ikke sige om udskrivningsloven.

Det er en kendt sag, at venstre har været forholdsvis tilbageholdende og har haft betydelige betænkeligheder ved børnetilskudsordningen. Venstre forbeholder sig at vende tilbage hertil, når vi kommer til at drøfte disse ting i en større sammenhæng under de kommende drøftelser af skattereformen i almindelighed. Jeg skal derfor ikke komme ind på en principiel drøftelse i dag — lovforslaget drejer sig iøvrigt kun om en 1-årig forlængelse — jeg kan nøjes med at sige, at vi er tilfredse med at, man nu ved en mere grad-

[Thorvil Kristensen.]

vis overgang i skalaen bliver fri for de spring, der hidtil har været.

Lovforslaget om den fælleskommunale udligningsfond kan venstre tiltræde i den form, det har. Denne form har det også fået efter vore ønsker. Vi mener altså ligesom andre, at den fælleskommunale udligningsfond bør ophæves; men vi mener, at den endelige ophævelse af fonden bør ske i en større sammenhæng, fordi vi ikke er overbevist om, at det er rigtigt, at de fælleskommunale ejendomsskatter går sammen med de almindelige statsskatter. Det hænger sammen med visse overvejelser vedrørende ejendomsskatterne i almindelighed, som jeg skal komme ind på om lidt.

Iøvrigt kunne der siges meget om de andre forslag, vi har drøftet i udvalget under navn af den lille skattereform.

Det ærede medlem hr. Hans Knudsen var inde på visse af disse overvejelser og gjorde nogle bemærkninger om de skitser og forslag, vi har drøftet i udvalget. Jeg skal også gøre nogle bemærkninger derom, men ikke særlig mange.

Hvad angår den beskatning af indkomststigningen, som vi har i øjeblikket, kan vi allesammen se, det er uheldigt, at den, der ved en ekstra indsats forøger sin indkomst, navnlig det første år skal straffes med at aflevere en betydelig del af frugterne i form af skatter. Det er betydelig vanskeligere at sige, hvordan man skal komme bort fra dette, uden at det medfører ulemper i anden henseende.

Jeg skal ikke i øjeblikket gå ind i en længere debat om det. Vi har jo i formiddags i udvalget vedtaget at nedsætte et underudvalg, der nærmere skal drøfte de skitser og de oplysninger, vi har fået. Jeg håber, at vi ved drøftelserne i dette underudvalg kan nå frem til en ordning, der klart løser problemet så godt, som det nu er praktisk muligt.

Det forholdsvist beskedne forslag om at udjævne indkomsterne ved en forudbetaling af skat indenfor visse grænser er jo i og for sig det, der principielt volder de mindste bekymringer. Man skal naturligvis afgrænse det på en passende måde, men jeg håber, at vi kan finde frem til et eller andet. Forslaget eller skitsen, som har været forelagt os, om, at man for den kommunale

skats vedkommende skulle gå over til rateskala i købstæderne og i en del af de bymæssige landkommuner, kan vi i princippet tiltræde. Det vil sige, at man i disse kommuner vil få den samme skattestruktur på dette område, som vi har i staten og i hovedstadskommunerne. Det vil medføre, at i visse indkomstklasser vil merindkomst blive mindre hårdt beskattet, end den er i dag. Til gengæld vil det lægge lidt mere af skattebyrden på de højeste indkomstklasser i kommunerne, men det vil have den fordel, at skattestrukturen i hovedstadskommunerne og i omegnskommunerne og i en del kommuner ude i landet vil blive mere ensartet, end den er i dag.

Der er mange uheldige konsekvenser af, at skattestrukturen i en centralkommune og dens omegnskommuner er forskellig. Det hænger sammen med indkomstkattens forskellighed, og det hænger sammen med ejendomsskatternes forskellighed. Derfor har vi også i den forbindelse drøftet ejendomsskatterne. Der er jo et loft over ejendomsskatterne i købstæderne, idet købstæderne kun må ligne en sjettedel af deres forbrug på fast ejendom. Der er ikke noget tilsvarende loft i landkommunerne, ikke engang i omegnskommunerne. Det vil utvivlsomt være rigtigt også her at indføre en loftsbestemmelse af en eller anden art, som vi har drøftet det i udvalget.

Hvordan den skal formuleres, må vi nærmere overveje. Det er ikke sikkert, at man uden videre kan kopiere byernes system, i hvert fald i de rene landkommuner, men det er naturligt, at vi drøfter dette i forbindelse med rateskalaen, idet det at lægge loft over ejendomsskatterne også i landkommunerne naturligvis bliver lettere, når man ved overgang til rateskala får noget større frihed med hensyn til ligningen på indkomst. Forholdet er jo i virkeligheden det, at det nuværende indkomstkattesystem i kommunerne i ret høj grad binder en kommunes hænder med hensyn til formuleringen af indkomstskateskalaen.

Også erhvervsskatten tangerer dette spørgsmål om vanskelighederne ved, at skattestrukturen er anderledes i omegnskommunerne end i centralkommunen. Som det er blevet fremhævet også af en af de deputationer, der kom til udvalget, er

[Thorvil Kristensen.]

det ikke så enkelt, at man kan sige, at der altid er skattely i omegnskommunen, fordi den personlige skat er lavere dér. Dette forhold vil iøvrigt kunne afbødes i nogen grad ved, at omegnskommunerne går over til rateskalaen. Det blev fremhævet, at der undertiden er et negativt skattely i omegnskommunerne. Med hensyn til ejendomsskatterne er dette tilmed det almindelige, idet ejendomsskatterne er højere i landkommunerne, end de er i bykommunerne, navnlig da når man tager amtskatterne med i betragtning. Derfor vil huslejen i omegnskommunerne ofte være en del højere, fordi den indbefatter de store ejendomsskatter, end i den tilstødende bykommune. Og som det er blevet sagt: derfor kan det være en fordel for folk med meget store indtægter at bo udenfor centralkommunen, men for folk med mere beskedne indtægter vil huslejens forskellighed i virkeligheden gøre det modsatte til det fordelagtigste. Derfor hænger også dette spørgsmål sammen med forskellighederne i ejendomsskatterne. Det er derfor rimeligt, at vi i udvalget også er kommet ind på at drøfte ejendomsbeskatningen særlig i kommunerne. Det er grunden til, at vi ønsker, den endelige afvikling af den fælleskommunale udligningsfond skal afvente denne drøftelse og forhandling om ejendomsskatterne. Det er derfor også rimeligt, at vi er kommet til at drøfte venstres forslag om den amtskommunale beskatning i forbindelse med det andet.

Ejendomsskatterne er en skatteform, der stammer fra meget gammel tid. Man kan vel i virkeligheden sige, at ejendomsskatterne i et rent bondesamfund var den primitive form for indkomstskat, der svarede til dette bondesamfunds økonomiske struktur. I det rene bondesamfund uden pengeøkonomi kendte man ikke begrebet indkomst i moderne forstand. Man levede af den avl, man havde på sin ejendom, og derfor var denne ejendoms dyrknings- evne, målt ved hartkorn, i virkeligheden

det bedste mål for vedkommende ejers økonomiske evne. Sådan er det ikke mere, ikke blot fordi en landmands økonomiske status i dag beror på prioriteter og mange andre ting foruden selve jorden, men også fordi en stigende del af befolkningen er beskæftiget ved andre ting end landbrug. Derfor ser man også, at ejendomsskatterne spiller en stærkt aftagende rolle i alle moderne samfunds erhvervsstruktur. Udviklingen går i virkeligheden i retning af, at man mere og mere betragter ejendomsskatterne som en i og for sig forældet skatteform, som man dog i nogen grad bevarer, bl. a. fordi vi nu har den.

Herom har professor Kjeld Philip i sit værk „Skattepolitik“, som udkom i fjor, givet en interessant redegørelse. Jeg beder om den højtærede formands tilladelse til at citere et par vendinger fra professor Kjeld Philips historiske redegørelse for ejendomsskatternes udvikling og deres stilling i nutiden. Det hedder bl. a. på side 243 i professor Kjeld Philips værk, efter at han har talt om bykommunerne, følgende:

„Også udviklingen på landet må således trække i retning af, at ejendomsbeskatningen kommer til at føles mindre rimelig, som noget af et rudiment fra fortiden“; og i de bemærkninger, hvori professor Kjeld Philip opsummerer sine betragtninger om ejendomsskatternes historie, siger han følgende:

„Resultatet af denne udvikling bliver da, at ejendomsskatterne, der engang opfattedes som værende næsten det samme som indkomstskatter, i dag opfattes som noget helt andet. De fleste betragter dem vel som skatter, der egentlig ikke rigtig hører hjemme under de økonomiske forhold, hvorunder man nu lever, men som man har arvet fra en fortid, og som det er vanskeligt at komme bort fra, fordi det nu engang altid er vanskeligt at give afkald på en indkomstkilde.“

Jeg er enig med Kjeld Philip i disse betragtninger, og når ejendomsskatterne

[Thorvil Kristensen.]

her i landet stadig spiller den rolle, de gør, særlig i landkommunerne, er det også ganske øjensynligt for en stor del på grund af gammel vane, fordi det er vanskeligt at komme bort fra det, man nu engang har. Men alligevel må man nok sige, at vi her i Danmark er langt bagefter på dette område. Der er jo så langt fra at ske en afvikling af disse skatter sket det, at de er steget betydeligt stærkere end ejendomsværdierne. Går vi tilbage til begyndelsen af 1930-erne, var samtlige ejendomsskatter her i landet omkring 1,35—1,40 pct. af de ansatte ejendomsværdier, i 1939—40 var de steget til 1,95 pct. og i 1954—55 til 3,71 pct. Det vil altså sige, at ejendomsskatterne er steget langt stærkere end de ansatte ejendomsværdier.

Man har i forbindelse med grundskyldsdebatten drøftet spørgsmålet om en inddragelse af jordværdierne med eller uden erstatning. Hvis man regner med bruttojordværdierne, altså uden fradrag af kapitaliserede skatter, var efter de tal, jeg her har nævnt, ca. en fjerdedel af grundværdierne her i Danmark inddraget i begyndelsen af 1930'erne; det nærmer sig nu stærkt til at være halvdelen, således at man altså i disse ca. 25 år har inddraget op imod en fjerdedel af de ansatte grundværdier uden erstatning. Dette hænger naturligvis bl. a. sammen med, at landkommunernes skattestruktur endnu er så gammeldags. Der er ingen tvivl om, at de højere ejendomsskatter på landet — naturligvis særlig amtsskatterne — er med til at skade prioriteringen af landejendommene. Når prioriteterne ikke har kunnet følge med prisstigningerne, hænger det bl. a. sammen med, at den indskudte skatteprioritet står i vejen. Dertil kommer, som jeg nævnte før, de ulemper, der hænger sammen med forholdene i omegnskommunerne, hvis skattestruktur er så forskellig fra centralkommunernes. Forholdet er det, at skatteprocenterne gennemgående er noget højere i byerne end i landkommunerne, i købstæderne gennemsnitlig omkring 10 pct. og i landkommunerne omkring 6 pct., selvom der naturligvis er store forskelligheder fra kommune til kommune.

Til gengæld er der meget stor forskel i modsat retning for ejendomsskatternes ved-

kommende, hvor man i byerne gennemgående ligger med en samlet skattepromille på 6—7 promille af grundværdierne, men i landkommunerne på over 40 promille, og denne forskel er vokset betydeligt i de sidste årtier.

Det er derfor rimeligt, at vi nu kommer ind på at drøfte disse ting og få skattestrukturen ændret på disse punkter. Ja, der kan altid siges, som det engang er sagt, at gamle skatter er gode skatter, og derfor skal man naturligvis ikke afvikle alle de bestående ejendomsskatter, kun nogle af de sidste års udvækster på dem. Men det er alligevel rigtigt, hvad Kjeld Philip siger i det værk, jeg citerede før, efter at han har talt om nogle af de forhold, der selv i nutiden kan tale for en vis ejendomsskat — jeg beder om lov til at citere:

„Hovedindvendingen imod disse skatter må imidlertid være den, at det er ret tilfældigt, om de rammer folk i overensstemmelse med deres evne til at betale skat, hvadenten man så måler evnen ved deres mulige forbrug eller ved deres faktiske forbrug.“

Jeg erindrer, at den højtærede finansminister flere gange i forbindelse med skattereformen har talt om, at det gjaldt om at få den størst mulige retfærdighed i skatteligningen her i landet, og det er vi vist allesammen enige om i princippet. Her er et punkt, hvor man kan rette forholdene i retning af større retfærdighed, i retning af at skatterne i højere grad følger skatteevnen, end de i de sidste årtier har gjort på dette punkt. Jeg venter derfor, at vi på dette punkt såvel som på de andre, vi har drøftet under den lille skattereform, i løbet af de næste uger og måneder kan nå frem til en praktisk og rimelig løsning.

Poul Møller: I regeringspressen har jeg set, at man har kaldt de lovforslag, vi drøfter i dag, for den „lille“ skattereform. Nu er dette adjektiv af en sådan karakter, at det også kan angive noget, der er meget småt, så derfor kan man i og for sig ikke indvende noget imod betegnelsen: en lille skattereform; men man skal nu være meget nøjsom for overhovedet at kalde dette en skattereform, og det er da heller ikke sådan, at disse forslag fra det udvalgs side, som har arbejdet med dem, er tænkt som den

[Poul Møller.]

lille skattereform. Vi har under vore overvejelser og i vort arbejde medtaget en række andre problemer, og hvis vi får løst disse problemer og når til enighed om disse spørgsmål, så har vi det, som vi kunne kalde den lille skattereform, i hus, så har vi nået det, som partierne uden hensyn til principielle skillelinier vedrørende dansk skattepolitik kan enes om at gennemføre, så har vi nået det, som alle anser for at være fornuftigt, uden at skulle gennemføre det, som mange anser for at være ufornuftigt.

De problemer, vi iøvrigt har drøftet og stadigvæk drøfter, og som det er vort håb at vi må blive færdige med og opnå enighed om i hvert fald i princippet, inden vi vedtager udskrivningslovgivningen for 1956—57, er først og fremmest den erhvervskommunale beskatning — i forbindelse hermed eventuelt overgang til rateskalaer i købstadskommunerne og fri overgang til rateskalaer i landkommunerne; det er spørgsmålet om beskatningen af indkomststigninger, og det er spørgsmålet om afgrænsningen af forsørgerbegrebet. Disse tre problemer må behandles sammen med den sammenlægning af skatterne, de nye skalaer for forsørgere og ikke-forsørgere og den ændrede formuebeskatning, som er foreslået i lovforslaget.

Jeg skal først gøre nogle bemærkninger om de foreliggende skatteforslag. Jeg vil gerne straks sige, at af lutter glæde over teknikken, af lutter glæde over, at det er lykkedes at nå til en sammenlægning, skal man jo ikke helt glemme, hvad det er, vi behandler i dag; det er jo egentlig ikke teknik, vi behandler, det er skatteudskrivningen og dens størrelse for det kommende finansår, det er den, der altid er problemet ved skatteudskrivningsloven; vi behøvede ikke udskrivningsloven, hvis det ikke netop var for at fastsætte beskatningens størrelse for det kommende år. Herom er der sagt meget lidt i dag, og der er næsten ikke sagt noget som helst om det i den højtærede ministers fremsættelsestale. Jeg erindrer ikke — jeg erkender selvfølgelig, at jeg har en kort hukommelse i så henseende — at vi nogen- sinde før er nået så langt frem i tid, har været så nær ved 1. april, uden at have fået et overblik over, hvilke økonomiske fak-

torer der berettiger finansministeren til at fremsætte et forslag til udskrivningslov. Vi skal i næste uge være færdige med finanslovforslaget, vi skal i næste uge være færdige med skatteudskrivningen for det kommende finansår; men vi har endnu ikke set den økonomiske årsoversigt, som plejer at blive forelagt her i tinget i slutningen af februar. Nu ser jeg finansministeren sidde med et korrekturksemplar for de sjældne få, som gaven forstå; men det er ikke rart for os andre, at vi ikke engang må kigge i papirerne.

Jeg ved, at man arbejder med udskrivningslovforslaget med den hensigt, at det skal kunne vedtages i næste uge, det er man nødt til; jeg har forstået på udvalgsformanden, at vi eventuelt skulle have anden behandling allerede på tirsdag. Man arbejder også med finanslovforslaget, og der regnes med indstilling til tredje behandling af dette lovforslag i de kommende dage. Ærlig talt, hvis den økonomiske årsoversigt først kommer, efter at vi har vedtaget skatteudskrivningen og finanslovforslaget, kan regeringen såmænd godt beholde det papir for sig selv, så behøver vi det ikke. Den økonomiske årsoversigt skulle netop vejlede folkettinget, så vi kunne have et udgangspunkt ved bedømmelsen af finanslovforslaget og ved bedømmelsen af skatteudskrivningen.

Det konservative folkeparti må forbeholde sig sin endelige stillingtagen vedrørende denne skatteudskrivning, indtil vi er i besiddelse af de oplysninger, som plejer at findes i årsoversigten, og hvis den endnu kun er på korrekturstadiet og ikke kan blive forelagt, inden vi skal være færdige med udskrivningsloven, vil vi naturligvis under udvalgsarbejdet foranledige oplysninger tilvejebragt og søge at få forelagt en finansplan, som kan sætte os i stand til at skønne over, hvorvidt den foreslåede udskrivning af skatter for det kommende skatteår er rimelig, eller om vi må se på en eventuel dæmpning af denne skatteudskrivning.

Der er jo ikke i lovforslaget og dets bemærkninger nogen vejledning for os med hensyn til forståelsen af udskrivningens størrelse; der står kun, at den vil give det samme, som de nuværende skatteskalaer vil give. Men betyder det, at den vil give det samme, som den direkte skat har givet i

[Poul Møller.]

det år, vi snart forlader, eller betyder det, at den vil give det, de nuværende skatte-skalaer ville have givet, hvis vi havde forlænget deres gyldighed for det kommende finansår? Eller sagt på en anden måde: Betyder disse forslag, at den høje regering regner med at skulle tage en større del af indkomststigningerne i kalenderåret 1955, end den har taget tidligere? Det er jo et spørgsmål, om man uden videre kan anerkende, at staten gennem en uændret skala skal have en større og større andel, også en procentvis større andel, af stigende indkomster. Vi ved alle, hvordan folk rykker op i progressionen, når de får deres indtægtsstigninger; derfor kommer skatten til at tage en større og større del af indkomsterne, efterhånden som inflationen rider landet. Vi ønsker altså en bedømmelse heraf under udvalgsforhandlingerne; vi vil prøve at komme ind i, hvor stor en indkomststigning man har regnet med, og hvor stor en del af denne indkomststigning man har ønsket at beslaglægge ved den udskrivning, der her er tale om.

Vi vil endvidere straks gøre opmærksom på, at inden regeringen begynder at lempe byggelovgivningen eller ændre andre restriktioner, som man har måttet indføre i det sidste år, mener vi, det vil være rigtigt og økonomisk berettiget at lempe beskattningen. Mener den højtærede finansminister på et eller andet tidspunkt, at nu kan der lempes, så skal der efter vor opfattelse lempes således, at den private sektor, det private erhvervsliv, får mere til rådighed, og der skal ikke lempes på den måde, at statens udgifter skal stige til byggeri eller til andre ting, som skal offentligt finansieres.

Vi mener det også nødvendigt under udvalgsbehandlingen at få undersøgt, hvordan de nu foreslåede skalaer og hvordan skalaen vedrørende børnetilskuddene vil påvirke pristallet. Vi arbejder i øjeblikket under en økonomisk konjunktur, hvor vi ved, at pristallet kan blive afgørende for landets økonomiske udvikling i den nærmeste fremtid. Vi har oven i købet points tilgode til et nyt dyrtidstillæg, og vi har lige for os overenskomster, som skal afsluttes, og som vel på en eller anden måde også kan medføre en forhøjelse af pristallet. Hvis vi nu i denne økonomiske situation ved en rent

teknisk omlægning af skattelovene yderligere presser pristallet i vejret, er det vel et spørgsmål, om vi ikke for tiden betaler en sådan teknik for højt. Jeg har den fornemmelse, at både udskrivningslovens skalaer og de nye børnetilskudsbestemmelser vil påvirke pristallet ikke helt uvæsentligt i opadgående retning, og jeg mener, at vore skattepolitiske bestræbelser ikke bør tage et sådant sigte; men det vil formentlig blive oplyst under udvalgsforhandlingen i de nærmeste dage.

Jeg kan sige, at med disse politiske og økonomiske forbehold overfor udskrivningens størrelse, overfor skalaernes størrelse, overfor pristallet o. lign., kan vi principielt tilslutte os den foreslåede sammenlægning af den direkte statskats forskellige former med den fælleskommunale udligningsskat på indkomst.

Vi har haft nogle betænkeligheder og har stadig nogen betænkelighed med hensyn til tillægsindkomstskattens sammenlægning med de øvrige skatteformer. Tillægsindkomstskatten blev indført i november måned 1950 som en midlertidig skat og var tilsigtet som en midlertidig foranstaltning. Ved denne sammenlægning med de øvrige skatter kan man frygte, at midlertidigheden efterhånden fordamper, således at det bliver en permanent foreteelse.

Vi kan altså arbejde med på et teknisk sammenlægningsgrundlag, fordi vi tror, at der herigennem er skabt en værdifuld forenkling i vort skattesystem. Ved skalaernes udformning har man undgået at få for mange brud og forsøgt at få en jævn og mere glidende skala; man har taget spidsbelastningen af indkomststigningen ved, at de forskellige trin i forsørgerfradragets gradvise bortfald er blevet udjævnet, og man har fået en jævn og mere glidende skala for børnetilskuddene, således som andre ordførere, især det ærede medlem hr. Hans Knudsen, har været inde på det her i dag. Det gælder særligt for de jævne indkomster, indtægter på op til 12 000 kr., som har haft forsørgerfradragene og de personlige fradrag; disse jævne indkomster får igennem disse nye skalaer en større harmoni og en større sammenhæng imellem indkomststigninger og skatteestigninger, end de har haft tidligere, hvor skatten, hvis de kom over et vist trin i forsørgerfradragene, steg med

[Poul Møller.]

mere end indtægten. Man har opnået dette ved simpelthen at give afkald på de personlige fradrag og i stedet indføre samme regel, som man hidtil har haft for den fælleskommunale udligningsskat, nemlig to skalaer: een for forsørgere og een for ikke-forsørgere.

Men det er naturligvis klart, som jeg ofte har sagt her fra denne talerstol, at jo større forskel vi skaber imellem forsørgerbeskatningen og beskatningen af dem, der ikke er forsørgere, desto bedre kriterier, desto bedre retningslinier bør vi skaffe os for forsørgerbegrebets afgrænsning. Det er en urimelighed skattepolitisk og socialpolitisk at uddybe forskellen mellem forsørgere og ikke-forsørgere, når vi overhovedet ikke klarer op, hvad vi forstår ved forsørgere, og hvad vi forstår ved ikke-forsørgere. Det er derfor også efter min opfattelse nødvendigt, at folketinget gør sig dette begreb klart, inden man vedtager udskrivningsloven, når frem til, hvad man forstår ved det faktiske forsørgelsesbegreb, således at det, at manden eller konen faktisk forsørger den anden, er gift eller har børn at forsørge, bliver lagt til grund. Jeg ved godt, at det ikke kan gennemføres med virkning fra den 1. april, fordi selvangivelserne, hvoraf dette kriterium bl. a. skal fremgå, forlængst er skrevet. Men for mit partis vedkommende er det af meget stor betydning, at vi, inden vi vedtager denne udskrivningslov, gør os klart, hvorledes disse regler skal være for fremtiden, hvorledes folk skal behandles fra den 1. april næste år, hvem der er forsørgere, og hvem der ikke er forsørgere.

Som følge af sammenlægningen får man nogle skattestigninger for byboere og hovedstadsboere, der har indtægter på op til 12 000 kr., skattestigninger, som ganske vist andrager små beløb, men som — således som jeg sagde før — desværre tilsyneladende er højest for indtægterne lige omkring pristalsfamiliens. For en forsørger i København, der har en indkomst på 10 500 kr., vil der komme en stigning på 74 kr., hvilket jo betyder mere end 2 points i pristallet.

Nu er det ikke kun københavnere, der danner grundlag for pristalsfamilien og for pristallets opgørelse, så derfor vil det altså ikke komme til at virke med 74 kr. i pris-

tallet, men jeg er bange for, som jeg har nævnt, at denne skattestigning for byboere og hovedstadsboere ikke blot vil blive opfattet som lidt af en uretfærdighed i den nuværende situation, men også kan få kedelige følger, som vi ikke bryder os om, for pristallet. Derfor vil vi under udvalgsbehandlingen søge at få disse skattestigninger fjernet og vil tage endelig stilling til, om vi vil stille forslag om en anden skatteskala, når vi har den samlede økonomiske oversigt klar.

Jeg vil også gerne gøre den bemærkning, at de yderste marginale procenter i forslaget jo faktisk er skønhedspletter på dansk skattesystem. Når man når dertil, at statskatten er 110 pct. på indtægtsstigninger over en vis størrelse, og man ovenpå lægger den kommunale beskatning, så er man ved at nå så højt op, at skattefradragretten ikke virker som et loft, der skulle sikre mod højere beskatning end 50 pct., og her til kommer så formueskatten, som yderligere får denne procent til at stige ud over de 50—60 pct., som man allerede er oppe på i indkomstskat. Men naturligvis har de store indtægter stadig den fordel, at de kan trække dette beløb fra. Det er vel det væsentligste og vigtigste, vi kan arbejde på med hensyn til skatterreformbestemmelserne, at sikre denne fradragret, og de 105 og 110 pct. skønhedspletter er måske trods alt kun et udtryk for den bestående tingenes tilstand, som bare i dag er camoufleret overfor de forskellige skatteborgere.

Hvad angår børnetilskud, betragter mit parti det som en fordel, at skalaen bliver jævner og mere glidende, men vi synes jo nok også, at det synspunkt, at den skal være jævnere og mere glidende, bør gøre sig gældende for indtægter på 14 000—16 000 kr., således at disse indkomster ikke får en faktisk skattestigning i forhold til børnetallet, hvad de vil få, hvis dette forslag vedtages.

Mit parti vil altså under udvalgsforhandlingen søge at få repareret skalaen så meget, at der ikke sker denne faktiske skattestigning i forhold til børnetallet for indtægter mellem 14 000 og 16 000 kr.

Vedrørende formueskatningen er der to principper til overvejelse, enten en yderligere forhøjelse af formueskattegrænsen til 40 000 kr. eller forslagets forhøjelse til

[Poul Møller.]

30 000 kr. kombineret med de foreslåede nedslagsbestemmelser for formueskatten for indtægter under 8 000 kr. Vi er villige til fordomsfrit at overveje dette problem under hensyn til selvpensionisternes vilkår, men vi må principielt holde for, at beskatningen af de mindre formuer er en uting, da disse mindre formuer er skabt af indkomster, som i forvejen er blevet fuldt beskattet, lagt til side af skattepligtige og beskattede indkomster, og derfor anser vi det for principielt rigtigt, at kræfterne samles om en gradvis løftelse af denne formueskattegrænse, således at også de yngre og de, der endnu er i produktionslivet, kan se, at det går den rigtige vej, og at det kan betale sig at lægge penge til side og spare op. Vi har jo i 1953 under den borgerlige regering stillet et forslag, der gik meget videre, og hvis venstre og det konservative folkeparti under udvalgsbehandlingen nøjes med at gå op til 40 000 kr. som formueskattegrænse, vil det derfor være, fordi vi viser resignation på dette område.

Se, det er de ting, som lovforslaget umiddelbart giver anledning til at sige. Jeg skal derefter gøre nogle bemærkninger om de andre ting, der for tiden er til udvalgsbehandling. Der er indkomststigningsproblemet. Vi er enige i, at der bør ske noget på dette område. Derfor fremsatte vi i november et forslag her i tinget om forskudsvis betaling af skat, og dette forslag er blevet meget grundigt og vel også kritisk behandlet i skattereforudvalget.

Det samme kan siges om tanken om et vist nedslag i indkomststigningen, inden skatten beregnes. Det ærede medlem hr. Hans Knudsen gjorde i sin tale nogle bemærkninger herom. Jeg forstår, at der stadig er lidt tvivl om paterniteten til dette forslag, om det er det ærede medlem hr. Hans Knudsen eller det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, der er fader til barnet. Jeg må sige som jurist, at når man ikke kan fastslå faderskabet, må begge fædre betragtes som bidragspligtige; vi kan altså se på, om dette forslag, som er sat i verden af de to herrer, kan kombineres med vort forslag. Det ærede medlem hr. Hans Knudsens tanke ser tilsyneladende mest populær ud, idet man slår indtægtsstigningen ned. Men det er ikke særlig let at se retfærdig-

heden i et sådant forslag, hvis de med stigende indtægter skal slippe billigere end de, hvis indtægter er konstante eller faldende. Det vil være vanskeligt at forstå for folk med konstant eller faldende indtægt, at de skal betale for folk, der dog har haft den fordel, at deres indtægt er steget. Hvis formålet imidlertid udelukkende er at få en udjævning ud fra det synspunkt, at når indtægten er steget, har man kun et ret lille skattefradrag i forhold til den indtægt, man oppebærer, og at man derfor bliver for højt beskattet, er formålet det samme som ved vort forslag om forskudsvis betaling, og på dette grundlag er vi villige til at forsøge en kombination af de to systemer ud fra udjævningstanken, ud fra ønsket om at undgå det højt beskattede første år efter indtægtsstigningen. Vi håber, at det i det underudvalg, der bliver nedsat, vil blive muligt at tilvejebringe en kombination, som kan virke tilfredsstillende i alle forhold og ikke vil skabe en unødigt hård beskatning af de konstante eller de faldende indtægter.

For det konservative folkeparti er det af afgørende betydning ved en skattereform, at erhvervsskatten bliver ophævet. Erhvervsskatten forekommer os at have så mange gener og omsvøb, at vi simpelthen ikke synes, man kan være bekendt at blive ved at køre med den skattereform. Den giver anledning til en overordentlig kostbar og omfattende administration. Penge skal betales fra den ene kommune til den anden, og til syvende og sidst, når man gør det hele op, flyttes der måske ikke så forfærdelig mange penge fra den ene kommune til den anden. En mængde mennesker skal ulejliges med dobbelt selvangivelse, og der bliver dobbelt administration i kommunerne.

Ved siden af den kostbare og omfattende administration, der står i misforhold til det forholdsvise beskedne beløb, det hele drejer sig om, er erhvervsskatten også en uretfærdighed, hvis man overhovedet kan arbejde med retfærdighedsbegrebet indenfor skatteloven. Hidtil har man jo ment, at der skulle være en vis retfærdighed i det, og en retfærdighedsgrundsætning har det dog været, at lige indtægt blev behandlet lige under lige vilkår. Det virker ulige, og det virker uretfærdigt, at to naboer, hvoraf den ene har sit erhverv i sin opholdskom-

[Poul Møller.]

mune, medens den anden må betale transportudgifter for at komme til en anden kommune og arbejde der, behandles forskelligt, at den, som kan blive hjemme i sin opholdskommune, skal slippe billigere end den, der hver eneste dag skal til en anden kommune, måske til en større by, for at kunne tjene sit brød. Denne uretfærdighed bør kunne fjernes.

Erhvervsskatten har endvidere den ulempe, at den er ved at fratage mange kommuner lysten til at holde en lav skatteprocent. Enhver besparelse i kommunen ender i, at nogle af kommunens borgere skal betale flere penge til en anden kommune. Nedsætter en kommune sine udgifter på det ene eller det andet område, ja, så er den umiddelbare følge af den erhvervskommunale beskatning, at en ikke lille del af denne kommunes borgere til gengæld skal betale mere til en anden kommune. Det berøver efterhånden kommunerne lysten til at øve en besindig administration og forsøge at holde udgifterne længst muligt nede.

Man har så sagt, at erhvervsskattens formål er at holde udflytningen nede. Nu er det egentlig mærkeligt, at vi i skattelovgivningen skal arbejde for at holde udflytningen nede, medens vi på en række andre lovgivningsområder arbejder for at gøre den så stor som muligt. Går ikke hele vor boligstøttelovgivning ud på i hvert fald på en række områder at medvirke til at få folk ud til friere omgivelser, ud til skov, ud til frisk luft, ud til parcelhuse o. s. v.? Men når det drejer sig om skattepolitiske spørgsmål, siger man, at der skal lægges stavnsbånd på dem alligevel. Igen et af disse eksempler på, at den ene hånd faktisk ikke ved, hvad den anden gør. Vi har nu i mange år levet under den erhvervskommunale beskatning, og kan vi, hånden på hjertet, sige, at den har stoppet udflytningen? Har den virket således, som centralkommunerne mener den skal virke, at den har standset udflytningen? Er sandheden ikke den, at udflytningen har teet sig fuldstændig uafhængigt af erhvervsskatten? Må vi ikke alle erkende, at det er helt, helt andre faktorer, der medfører, at folk flytter ud, end forskellen i den kommunale indkomstskat? Bilismen, de friere omgivel-

ser trækker meget mere end en smule forskel i den kommunale indkomstskat.

Det ærede medlem hr. Hans Knudsen gjorde denne forskel op for en skatteyder, der er flyttet fra København til Esbønderup, Asminderød, Nødebo eller sådan et sted og altså hver dag fik disse transportudgifter, som skal tages med i betragtning. Men endvidere skal man gøre sig klart, at vel kommer han i Esbønderup til en kommune med en lavere indkomstskatteprocent, men han kommer til gengæld til amtsskatter og kommunale ejendomsskatter af en helt anden størrelsesorden end i København, Frederiksberg og Gentofte. Hvis man endelig vil gøre forskellen op, tror jeg, man skal se på mennesker med mellemindkomster. Det er dem, der betyder noget i denne forbindelse, og ikke manden med de 200 000 kr. i indkomst, som det ærede medlem hr. Hans Knudsen omtalte, for han stikker ud af byen alligevel, hvis han har lyst til det. Det spiller ingen rolle for ham, om kommuneskatten kommer til at stige med 3 000—4 000 kr., hvis han vil ud i en villa på Strandvejen, men for mellemindkomsterne er der på grund af amtsskatterne og de kommunale ejendomsskatter ikke vundet meget ved udflytningen, når transportudgifterne yderligere kommer til.

Derfor tror jeg, vi skal se i øjnene, at erhvervsskatten er et forældet begreb, selvfølgelig endnu mere forældet, fordi de kommuner, som vil prøve på at fastholde borgerne, ikke har boliger til dem. Hvis der var rigelig plads i centralkommunerne, kunne man se anderledes på problemet, men hvis centralkommunerne skal søge at få folk til at flytte ud, er det noget urimeligt at fastholde en erhvervskommunal beskatning. Vi erkender imidlertid fra konservativ side, at centralkommunerne må have krav på en afløsningsydelse, og det er vi villige til at give dem, men de har ikke krav på et skatemæssigt stavnsbånd, som iøvrigt efter vor opfattelse ikke er noget værd.

Vi vil ikke opgive ønsket om en ophævelse af den erhvervskommunale beskatning, men vi vil medvirke til en rimelig afløsningsydelse, og i den forbindelse ligger der et brugbart forslag, udarbejdet af den højtærede indenrigsminister, i udvalget. Vi vil

[Poul Møller.]

stille os velvilligt til behandling af hele sagen på det grundlag, som er skitseret i den højtærede indenrigsministers forslag. Vi vil endvidere, såfremt man vil være med til en ophævelse af den erhvervs-kommunale beskatning, stille os velvilligt overfor de kommunale rateskalaer, som vi forstår man fra anden side lægger vægt på at få gennemført, men vi vil gerne samtidig advare imod, at folketinget nu blot sætter en lap på det nuværende erhvervsskatte-system, blot når til at forhøje indkomst-grænserne. Jeg tror ikke, det kan være i centralkommunernes egen interesse, at noget sådant bliver resultatet, for derved får centralkommunerne jo ingen afløsnings-ydelse. Forhøjes den erhvervskommunale indkomstgrænse fra 12 700 kr. til 16 000 kr., bliver der ingen penge til centralkommu-nerne i stedet for dem, der mistes. Derfor tror jeg heller ikke, det kan være i disse kommuners interesse. Ved afløsningsydelse vil erhvervskommunerne få penge i stedet for dem, der mistes, og der vil ske en vis udligning for alle skatteborgere, fordi de kommuner, der skal svare afløsningsydel-serne, må forhøje deres ligningsprocenter for at kunne betale disse afløsningsydelse.

Jeg skal derefter gøre nogle bemærkninger om en del af udskrivningsloven, som ikke er omtalt af den højtærede finansminister. Jeg synes egentlig, det havde været rime-ligt, om den højtærede finansminister ved denne lejlighed, den første gang hvor vi drøf-ter den kooperative beskatning, efter at vi har fået den længe savnede og længe ventede redegørelse fra det i 1952 nedsatte udvalg, havde gjort nogle bemærkninger eller i forslaget havde taget stilling til nogle ændringer. Men der blev ikke gjort — bemærkninger; der blev ikke stillet ændringsforslag til den nuværende beskat-ning af de kooperative virksomheder, og jeg synes derfor, at den højtærede finansmini-ster har været altfor tilbageholdende i denne sag.

Nu er jeg i den lykkelige situation, at jeg ikke skal gentage mig selv, ikke længere skal efterlyse den redegørelse. Nu har vi fået den. Og selvom den kommer nogle dage over tiden, var det så få dage, at vi faktisk har haft tid til at sætte os ind i den. Men jeg må sige, at vi er næsten lige kloge, efter at

vi har sat os ind i den. Man har i denne redegørelse, synes jeg, rumsteret sådan rundt med tallene og i den grad givet afkald på at trække retningslinier op, at den, der læser den, bliver fuldstændig galen af den megen visdom. Jeg synes, at redegørelsen lider af iøjnefaldende mangler. Lad mig nævne nogle af dem. Kommissoriet lagde vægt på, at der skulle ske en sammenligning mellem beskatning af kooperationen og private erhvervsdrivende. Alligevel hed-der det, at man overhovedet ikke har taget stilling til, på hvilket grundlag en sammen- ligning bør foretages. Ville det dog ikke, når formålet er at foretage en sammenligning, være rimeligt først at tage stilling til, på hvilket grundlag sammenligningen bør fore- tages? Men det er et politisk spørgsmål, så det giver man afkald på. Allerede derved kommer betænkningen til at lide af visse mangler.

Af praktiske grunde mangler der ganske oplysninger om dividendebeløbene, som brugsforeningerne har ydet deres med- lemmer i den 6-årige periode, redegørelsen iøvrigt skildrer. Man siger, at det af prak- tiske grunde har været umuligt. Jeg synes egentlig, at der har været tid nok til dette udvalgsarbejde. Når der har været disse 4 år til dette udvalgsarbejde, kan jeg ikke se, at man ikke kunne have taget nogle konkrete brugsforeninger og prøvet på at undersøge, hvorledes deres dividendebeløb har været. Det er en stor svaghed ved be- tænkningen, at disse dividendebeløb over- hovedet ikke er medtaget i redegørelsen.

Man har dernæst valgt at samle materiale fra 15 skatte kredse, men ved valget af disse skatte kredse har man ikke medtaget hoved- staden og de større købstæder. Det vil sige, at sammenligningen i virkeligheden kommer til at halte allerede derved. Holder man de store byers og hovedstadens kooperative virksomheder udenfor, dør, hvor købmæn- dene er små og kooperationen stor, og kun holder sig til de mellemstore brugsforeninger ude omkring i landkommunerne, så får man selvfølgelig ikke noget sandt billede af det hele.

Man har dernæst helt forsømt en konkret sammenligning mellem lige store virksom- heder. Man arbejder kun med gennemsnits- tal, kun med gennemsnitsstørrelser, og en- hver, der har haft med disse ting at gøre,

[Poul Møller.]

ved, hvor lidt gennemsnitsberegninger i virkeligheden er værd på dette område. Det, der har interesse, er at sammenligne nogle konkrete virksomheders, kooperative og private, skattemæssige vilkår i forhold til indkomst eller i forhold til overskud.

Betænkningen har endvidere den svagheit, at man kun tager kolonialsalget og ikke omsætningen af grovvarer, beklædning og isenkram i betragtning. Også herved synes jeg at sammenligningen kommer til at halte, når man ved, hvor stor en omsætning af grovvarer der er tale om for kooperationens vedkommende. Vi mener altså ikke, at den redegørelse, der er givet, er tilfredsstillende, og vi mener, at materialet er mangelfuldt. Alligevel synes jeg, der er nogle resultater, som står klart for os.

Jeg må sige, at jeg ikke er enig med det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, som havde fået det ud af betænkningen, at der i virkeligheden var skabt megen lighed, at det kun drejer sig om promiller. Nu gjorde det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen det, at han lagde sammenligningen mellem omsætningen til grund, og så er der i virkeligheden ikke stor forskel på den procent, private købmænd betaler af deres omsætning, og den procent, brugsforeningerne betaler af deres omsætning. Nu er det ikke en omsætningsafgift, det drejer sig om, men en indkomstskat, og man vil på en række områder kunne sige, at hvis man gik over til omsætningssynspunktet, så skulle vor indkomstskat være helt, helt anderledes. Det er som sagt en indkomstskattelov, det drejer sig om, og derfor er det en indkomstsammenligning, vi må have fat på, og ikke omsætningen.

Det resultat, jeg får ud af det, er, at trods brugsforeningernes gennemsnitlig større omsætning har de et lavere skatte-tilsvar, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen også medgav. Men det er ikke for mig afgørende. Mere afgørende er, at skønt brugsforeningernes og uddelernes gennemsnitlige indkomst i den 6-årige periode

tilsammen var højere end købmændenes, var skatten lavere. En sammenligning mellem brugsforeninger og uddelere under eet på den ene side og købmænd på den anden side viser at beskatningsprocenterne for brugsforeninger og uddelere gennemgående lå lavere end for købmænd på trods af, at den første gruppes større indkomster i kraft af progressionen burde have ført til en højere beskatningsprocent end den anden gruppes. Lad mig nævne nogle enkelte tal. Hvis man tager sognekommunerne i Frederikssund skattekreds og ser på året 1952—53, vil man se, at gennemsnitlig havde brugsforeninger og uddelere i denne skattekreds en indkomst på 33 000 kr., medens købmændenes kun var gennemsnitlig 9 405 kr., men skatteprocenten for brugsforeninger og uddelere var 15,52 og for købmænd 24,05. Af den lille indtægt på ca. 9 000 kr. betaltes der 24 pct. i skat, men af den store indtægt på 33 000 kr. kun 15 pct. Ser man på Store-Heddinge skattekreds, var den gennemsnitlige indkomst for brugsforeninger og uddelere 24 000 kr. med en skatteprocent på 13,61. For købmændene var gennemsnitsindkomsten kun 9 700 kr., men skatteprocenten 19,38. Ser man på Silkeborg skattekreds, var den gennemsnitlige indtægt for brugsforeninger og uddelere 21 000 kr. med en skatteprocent på 14,67, medens gennemsnitsindkomsten for købmænd var 7 181 kr., altså kun ca. en trediedel, men til gengæld var skatteprocenten 22,73 eller 50 pct. højere end for brugsforeninger og uddelere tilsammen.

Det forekommer mig, at disse tal med al ønskelig tydelighed viser, at der ikke på det foreliggende lovgivningsgrundlag kan skabes lighed mellem de to driftsformer, den private og den kooperative.

Jeg vil endvidere sige, at det er mærkværdigt at se, hvordan brugsforeningernes formue, efter at formuens størrelse siden 1949 er blevet afgørende for deres skatte-tilsvar, ikke mere stiger nævneværdigt, ikke følger trop med den almindelige formuestigning, slet ikke følger købmændenes for-

[Foul Møller.]

muestigning, ja, ikke engang giver dækning for devalueringens værdiforringelse af formuer. Vi er kommet til det resultat, som vi iøvrigt var kommet til i 1949, at der ikke kan skabes en ligelig beskatning, når man gør den ene gruppes indkomster op øre for øre og krone for krone, men for den anden fikserer indkomsten på grundlag af en supponeret formue.

Vi ved, at den højtærede finansminister lægger vægt på at få en retfærdig og ligelig ligning mellem alle borgere i landet; vi ved, at den højtærede finansminister rejser land og rige rundt og siger, at en retfærdig ligning er det først fornødne for tilvejebringelsen af et retfærdigt skattesystem, og at ministeren med henblik herpå ofte ser lidt hårdt på de selvstændige erhvervs skattemuligheder; men forudsætningen må dog være, at den højtærede finansminister på dette område tager det første skridt til at skabe en ensartet beskatning. Så længe det kooperative erhvervsliv begunstiges skattemæssigt, bliver det vanskeligt at få de private erhvervsdrivende til at indse, at de skattemæssigt skal være således stillet, at de opgiver krone for krone og øre for øre, hvad de tjener, medens Kooperationen kan få lov til at arbejde med supponerede procenter og fikserede indkomster. Det må være en forudsætning, at konkurrenter behandles ens.

Det danske folketing, som i 1948 vedtog en dagsorden om, at der skulle finde ligelig beskatning sted af Kooperation og privat erhvervsvirksomhed, kan ikke være det bekendt, om denne sag skal henstå uløst endnu i et år. Vi tror som sagt ikke på rimeligheden af det bestående system og vil under udvalgsforhandlingerne arbejde på det samme, som vi tilsigtede med vort forslag i 1948, en jævnføring af brugsforeringerne med aktieselskaber. Det er en selskabsform, og der bør derfor fastsættes skatteregler for dem ensartet med de for de almindelige aktieselskaber gældende. Vi er villige til at tage andre ting op under de skattemæssige drøftelser, der nu kommer.

Vi kan måske sige i anledning af, at statsministeren er kommet til stede efter sin lange rejse, at vi er villige til at se på gaveproblemet i dansk skattelovgivning; vi har læst meget om det i aviserne

i den sidste tid. Vi byder statsministeren velkommen hjem; vi er glade for, at han er vendt tilbage til os, og vi vil under udvalgsforhandlingerne give ham den bedste skænk, vi kan give ham, nemlig at medvirke til at skabe en løsning også på gaveproblemet i dansk skattelovgivning, så lovgivningen herom bliver rationel, rigtig og rimelig.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg de foreliggende lovforslag til en velvillig behandling.

Axel Sørensen: Som en årlig tilbagevendende begivenhed må Folketinget foretage behandlingen af skatteudskrivningsloven med tilhørende love for det kommende finansår. I år sker dette endogså til trods for, at der på Folketingets bord ligger forslag til en reformlovgivning på beskatningsområdet.

I befolkningen nærer man forventninger om, at en ny og moderne skattereform skulle være trådt i funktion for det kommende skatteår, og hvis skattereformudvalget havde taget arbejdstøjet på i tide og brugt sine evner, tror jeg, at et resultat kunne være nået. Et skridt fremad er der dog sket, og jeg vil gerne herfra bringe den højtærede finansminister en tak, fordi han har medvirket til dette skridt i den rigtige retning.

Forenklingen i beskatningen sker ved, at de hidtil gældende fire indkomstbeskatninger slås sammen til een indkomstskat til staten, samt at de to eksisterende former for formuebeskatning samles i een formueskat. Da de mange forekomster af indkomstbeskatning med rette har virket irriterende på landets skatteydere samt virket administrativt fordyrende, kan det radikale venstretiltræde denne forenkling.

Under den debat, som her finder sted ved første behandling af skatteudskrivningslovene, må man også tage ting med, som er blevet omtalt i skattereformudvalget. Det er efter min mening rimeligt, at man kommer ind på disse felter under denne behandling. Visse enkeltheder i forslagene, herunder de opstillede skalaer for indkomstbeskatningen, ser lidt voldsomme ud. For ikke-forsørgeres vedkommende minder skalaen lidt om en ungkarleskat, særlig for de større indkomsters vedkommende. Baggrun-

[Axel Sørensen.]

den herfor er, at den fælleskommunale indkomstskat på personer, som foreslås ophævet og indregnet i statsskatten, har været beregnet uden indrømmelse af fradrag for ikke-forsørgere, og derfor ser det så voldsomt ud, når nu denne beskatning sker efter statsskatteskalaen. Mit parti vil i det hele taget se på de foreslåede skalaer i udvalget, inden vi tager endeligt standpunkt dertil.

I udskrivningslovens § 21 er der indsat en ny bestemmelse om at fritage indtægter af entré og af studepladser ved dyrskuer og udstillinger, som afholdes af Landøkonomisk Forenings medlemmer, for beskatning. Dette kan mit parti tiltræde.

Ligeledes kan vi tiltræde finansministerens forslag om for det kommende finansår at sammenlægge udskrivningen af den almindelige formueskat til staten med udskrivningen til den fælleskommunale udligningsfond til en formueskat begyndende ved 30 000 kr. Fra visse sider har der været udtalt ønske om, således også her i salen, at dette beløb forhøjedes til 40 000 kr. Det radikale venstre er principielt ikke modstander heraf, men finder, at fastsættelsen af den endelige mindstegrænse for formuebeskatningen må ske i takt med den endelige udfærdigelse af skattereformen til næste år. Derimod har det radikale venstre tidligere i skattereformudvalget rejst forslag om, at den grænse på 4 500 kr. i indkomst, hvorover der ikke kan gives nedsættelse i den pålignede formueskat, bør hæves til 9 000 kr. Finansministeren stiller forslag om en grænse ved 8 000 kr., så længe formuen ikke overstiger de 100 000 kr., og det radikale venstre kan tiltræde dette fremfor på nuværende tidspunkt at hæve mindstegrænsen for formuebeskatning til 40 000 kr.

Hvad det administrative angår, har finansministeren i § 39, stk. 1, indsat den bestemmelse, at det arbejde, der påhviler skatterådet med beregning af skatterne og udfærdigelse af skattemønstre til kommuner, amtstuer og ligningsdirektoratet samt til det statistiske departement, kan henlægges til en anden myndighed. Begrundelsen herfor er, at man vil give kommunalrådene mere tid til det egentlige ligningsarbejde. Jeg finder denne bestemmelse rimelig; man mærker allerede i indeværende år som følge af den udvidede regnskabspligt, at der kræ-

ves mere tid til ligningen. Men skal der ske en afvikling af den side af skatterådsformændenes arbejde, vil det få økonomisk betydning for dem, og jeg vil håbe, at finansministeren vil tage hensyn hertil, idet selve ligningsarbejdet på samme tid bliver betydeligt udvidet.

Sideløbende med udskrivningsloven fremsatte den højtærede minister forslag til lov om børnetilskud. Forslaget går ud på, at der indføres flere satser for ydelsen af tilskud, således at overgangen bliver mere jævn mellem de forskellige indkomstgrupper op til 16 000 kr., hvor børnetilskuddene ophører.

Forslaget vedrørende den fælleskommunale udligningsfond vil jeg også gerne omtale. Som jeg allerede har nævnt, er vi i mit parti tilhængere af, at indkomst- og formueskat af personer bliver indarbejdet i den almindelige statsskat, og vi betragter det kun som en overgangsordning, at selve formuen opretholdes i det kommende år.

Mit parti kan derfor tiltræde, at der af den indtægt, der vil indgå i skatteåret 1956—1957, af statsindkomstskatten fastsættes et beløb, der vil være at tilsvare udligningsfonden, således at denne bliver i stand til at afholde de udgifter, der i henhold til den nugældende lovgivning påhviler den.

Beskatningen af merindkomster har været omtalt under denne første behandling, og også jeg vil gerne knytte nogle bemærkninger hertil. Under skattereformforslagenes første behandling her i tinget i 1955 fremførte det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, at der burde ske en væsentlig ændring i de regler, hvorefter personer, for hvem det lykkes at erhverve en merindkomst, beskattes, således at f. eks. kun de to trediedele af merindkomsten beskattes. Hvis vi kunne opnå tilslutning dertil, ville det betyde en udjævning af indkomstbeskatningen, og jeg tror, at dette forslag — i modsætning til det lovforslag om forudbetaling af skat, vi tidligere har behandlet her i tinget, og som var fremsat af venstre og de konservative — bedre vil kunne praktiseres rent administrativt. Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaards forslag har vakt stor interesse ude i befolkningen. Vi mener, at det bør fremmes, og det er fra det radikale venstres side en forudsætning under de videre forhandlinger, som skal føres ikke

[Axel Sørensen.]

alene om udskrivningslovene, men også om de forslag, der ligger i skattereformudvalget, at forslag af denne karakter fremmes.

Der er også et andet problem, som man særlig siden nytår har beskæftiget sig med i skattereformudvalgets møder, og det er erhvervsbeskatningen. Der er her i dag talt om erhvervsbeskatningen og dens uheldige egenskaber, om de nødvendige forudsætninger for en opgivelse af erhvervsbeskatningen fra centralkommunernes side. Det er jo sådan, at den skatteyder, som flytter ud i en oplandskommune, også vil betyde noget derude, hvor hans tilstedeværelse pludselig bliver en realitet. Jeg vil på baggrund heraf tro, at der vil være både evne til og mulighed for at finde frem til en løsning af problemet omkring erhvervsbeskatningen. Den har forårsaget en meget stor, tung og dyr administration, og mange gange har det kun drejet sig om små beløb, så der må finde en decentralisation sted af denne beskatningsform.

En af de ting, som har været draget frem her i dag, er kooperationens beskatning. Det argument, der har været fremført med hensyn til forholdet mellem beskatningen af kooperationen og beskatningen af det private erhverv, har efter min mening ikke nogen vægt. På baggrund af de tal, der er tale om i dag, synes det i al fald ikke, som om der her vil være tale om noget stort skatteobjekt.

Jeg forstår næppe det ærede medlem hr. Poul Møller, der fortæller, at i visse skatte-kredse har uddelerens og brugsforeningens indkomst været højere end købmandens, men deres skat lavere. De samme mennesker er dog underkastet de samme regler. Men vi må måske i skattereformudvalget — for der bliver ikke tid til det under behandlingen af udskrivningslovene — gå disse problemer meget omhyggeligt igennem, og så må vi til den tid se, om det vil være rimeligt at ændre de bestående regler. Når man taler om, at brugsforeningernes formue ikke er steget, skyldes dette måske til en vis grad, at kooperationen har været nødsaget til at investere midler i forandringer af deres forretninger.

På grundlag af de bemærkninger, jeg her har fremsat, vil jeg gerne tilsi mit partis

velvillige støtte ved behandlingen af de fremsatte lovforslag.

Alfred Jensen: Jeg har tidligere efterlyst den så længe bebudede reform af skattelovgivningen, det får jeg jo ikke nogen anledning til i dag, eftersom der nu er taget fat på den; og der er endda dem, der påstår, at man har taget fat i den rigtige ende.

Hvis man ser på de forslag, vi har til behandling, og har hørt på de taler, der er holdt — det er jo ikke mange medlemmer, der er tilbage i salen — har man fået et ganske godt indtryk af, hvor lidt der egentlig er opnået ved den foreslåede lille skattereform, for det, der i virkeligheden har været talt om, er alle de problemer, der ikke er løst; og det var jo netop med henblik på alle disse problemer, ønsket om en skattereform blev fremført med så stor styrke, at det medførte, at vi herinde den ene gang efter den anden har behandlet dette spørgsmål.

Selvom jeg har sagt, at den foreliggende reform kun har begrænset rækkevidde, betyder det ikke, at den kommunistiske gruppe har noget imod, at man foretager en forenkling som den foreslåede. Man kan naturligvis gøre sig sine tanker om det rimelige i, at man afskaffer en skattelov som loven om værneskat, der dog overfor skatteyderne angav, hvad en del af deres penge blev anvendt til. Man kan selvfølgelig også anlægge betragtninger over den måde, hvorpå det hele bygges op, om det, vi indtil nu har haft, ikke er bedre end det, vi får. Vi i den kommunistiske gruppe hæfter os ikke så stærkt ved, om man bevarer de forsørgerfradrag, der hidtil er arbejdet med, eller om man går over til det, der nu foreslås: en skala, hvori der er taget hensyn til de omkostninger, som den dårligststillede del af folket har for at eksistere. Vi betragter ikke dette som det afgørende; det afgørende er noget helt andet.

Jeg har set, at finansministeren i sin fremsættelse taler om, at denne ændring vil bevirke, at skattelovgivningen bliver mere overskuelig. Jeg ved ikke, om den bliver så særlig meget mere overskuelig, men selvom det skulle være tilfældet, tror jeg ikke, det er det afgørende. Det afgørende er, om skatten bliver mere overkommelig — her

[Alfred Jensen.]

tænker jeg hovedsagelig på dem med de mindre indkomster, dem med de allermindste indkomster og dem med mellemindkomsterne — og det er der jo ikke noget der tyder på, når man læser fremsættelsen og det materiale, der ledsager lovforslagene.

Ministeren oplyser, at provenuet stort set bliver det samme, og jeg lagde også mærke til, at andre gav udtryk for, at der skøns-mæssigt vil komme de samme beløb ind. Ja, men det, man ventede, var dog, at der, hvis man ville opkræve det samme beløb, i hvert fald skulle ske en lettelse i skatte-trykket på dem med de små indkomster, idet der så måtte gennemføres tilsvarende større ligning på dem med de største indtægter. Ser man på materialet i slutningen af bemærkningerne til lovforslaget om udskrivning af indkomst- og formueskat til staten, kommer man ikke til den opfattelse, at der sker nogen lettelse; man må tværtimod få det indtryk, at der stort set skal opkræves mere, også hos dem med de små indkomster. Jeg har ikke overset, at der findes indtægtsgrupper, hvor resultatet bliver minus, men hvis man sammenligner de minuser og de plusser, der findes, må man komme til den opfattelse, at der kræves mere op i skat efter den nye skala end efter de nugældende regler.

Jeg ved ikke, om det er regeringens hensigt at stramme skatteskruen, men hvis det er hensigten, er man jo nået et skridt frem ad vejen derhenimod. Den kommunistiske gruppe er ikke tilhænger af en forøgelse af skatteudskrivningen, allermindst tilhænger af, at man lægger større skatter på dem med de små indkomster; og det gør man jo stort set for alle de skatteyderes vedkommende, der bor i hovedstaden og i købstæderne; det er kun ganske enkelte, der slipper med at betale mindre. Det er ubegribeligt, at man, når man arbejder med en skattereform, ikke tager fat på det, der er det afgørende — og det afgørende er at få skatten ned.

Det er, som om man har mere sans for realiteter, når det drejer sig om beskatning af formuer. Her er der foreslået en omlægning, som betyder, at de, der har de mindste formuer, kommer til at slippe billigere. Kan man tro beregningerne, vil

denne omlægning betyde, at finansministeren får 10 mill. kr. mindre ind på dette område. Mine bemærkninger i denne forbindelse skal ikke tages som udtryk for, at vi er utilfredse med, at man letter skattetrykket på de små formueejere, det er vi ingenlunde i den kommunistiske gruppe.

Det forekommer os imidlertid ganske urimeligt, at man ikke kan lægge de samme betragtninger til grund ved beskatningen af folk med små indkomster som dem, man har lagt til grund under overvejelserne af, hvordan beskatningen af de små formuer skal være. Her må man nemlig tage i betragtning, at det store, store flertal af dem med de små indkomster ikke alene får den skatteforhøjelse, som den nye skala medfører, men også får en skatteforhøjelse på anden vis. Indtægterne det sidste år er jo for arbejdernes vedkommende steget i henhold til de reguleringsbestemmelser, der findes i de kollektive overenskomster.

Det betyder for mandlige, voksne arbejdere på denne konto alene en lønstigning — hvis man arbejder hele året — på 180 kr. For tjenestemænd er stigningen vel omtrent den samme, og jeg vil tro, det også gælder de funktionærer, som får deres lønninger reguleret. Ved siden af den skatteforhøjelse, den nye skala angiver, kommer der altså en forhøjelse som følge af de forøgede indkomster, der jo praktisk talt opnås af alle arbejdende her i landet. Men det vil igen sige, at der bliver tale om skattestigning over hele linien. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen var, da han talte om ejendomsskatterne, inde på spørgsmålet om skatteevnen. I denne forbindelse vil jeg gerne fremhæve, at man skal gøre sig klart, at de samfundsborgere, jeg her har omtalt, ikke får stigende skatteevne, fordi deres indkomster stiger. Den prisstigning, som ifølge overenskomsterne har givet arbejderne et løntillæg på 180 kr. for hele året, andrager jo fra januar til januar over 700 kr. Nu har denne forhøjelse naturligvis ikke været gældende hele året igennem, men de tal, som statistisk departement er kommet frem til, viser dog, at der er sket en gradvis stigning på over 700 kr. Det vil sige, at de udgifter, som man regner

[Alfred Jensen.]

med at pristalsfamilien har fået påført ekstra i det år, der er gået, er dobbelt så store som det, familien får i løntillæg.

Hvis der skulle være nogen rimelighed i det, skulle man altså indstille sig på at holde de mange, mange tusinde lønarbejdere, tjenestemænd og funktionærer skadesløse, og det mener jeg man bør tage hensyn til, når man udarbejder den endelige skala. Den kommunistiske gruppe blev jo ikke repræsenteret i udvalget, så jeg kan ikke gøre mig nogen forhåbning om at komme til at fremsætte mine synspunkter dér. Men tager man ikke hensyn til denne udvikling, må man forberede sig på, at der fra det ganske land den dag, da skatteskalaen udsendes, vil rejse sig en harme mod det folketing, der ikke har forstået at tage hensyn til de dårligst stillede kår og tarv. Og i virkeligheden har folketinget jo røgtet sit hverv dårligt, hvis det ikke tager hensyn til de vanskeligheder, lønmodtagerne kommer ud i, hvis man gennemfører forslag af denne art.

Vi billiger ikke den måde, hvorpå lovgivningen om børnetilskuddene er formet. Jeg har gentagne gange givet udtryk for, at vi mener, denne lov burde sortere under socialministeriet. Jeg har også gjort opmærksom på, at de satsler, der ydes, er for lave, og vi har stillet ændringsforslag på disse to områder. Det, der foreslås i det foreliggende lovforslag, er efter min mening aldeles ikke tilstrækkeligt. Lovforslaget giver jo praktisk talt ikke mere, end der er givet tidligere, og netop nu er der brug for større børnetilskud. I debatten om de forskellige befolkningsdeles kår har man fremhævet, hvor dårligt arbejdsmanden med de to, tre børn er stillet. Jeg skal ikke udmale, hvor karrigt indtægter og levevilkår er tilmålt de mange, der hører til denne gruppe. Jeg tror, vi alle her erkender det; men når det er tilfældet, siger det sig selv, at så må der sættes ind for at forbedre kårene for denne gruppe medborgere. Det mest rimelige var, at man betalte dem en løn, så de blev i stand til at føre en ordentlig tilværelse. Det er klart, at arbejderne sætter ind for at opnå dette, og det er indlysende, at alle, som har disse medborgeres tarv for øje, må støtte dem i deres bestræbelser. Jeg ved ikke, hvor

meget der kan nås ved overenskomstforhandlingerne, men jeg forudser — på baggrund af det, der er sket indtil nu — at det ikke bliver særlig meget. Det vil sige, at der er brug for større børnetilskud, end der her foreslås.

Ordføreren for det konservative folkeparti, det ærede medlem hr. Poul Møller, talte noget om, at man skulle drage omsorg for, at de forhøjelser, der her var tale om, kom til at virke ind på pristallet på en sådan måde, at lønningerne ikke skulle stige. Ja, den tale hører vi altså nu fra det ærede medlems side. For nogle år siden talte det ærede medlem om, at det konservative folkeparti var tilhænger af en familiepolitik og derfor gik ind for børnetilskud. Men hvad er det, det ærede medlem taler for her i dag? Det er jo egentlig dette, at de børnetilskud, der gives, skal tilfalde arbejdsgiverne og ikke familier med børn, for hvis de skulle tilfalde familier med børn, burde de ikke have indfyldelse på pristallet, så burde det være tilskud, der blev givet familierne på en sådan måde, at deres kår blev forbedret; og egentlig bliver manden med de mange børn og hans kolleger dårligere stillet, fordi man snyder dem for de forhøjelser, de skulle have i henhold til lønningenslov og de kollektive overenskomster. Vi vil altså, hvad børnetilskuddet angår, som ved tidligere lejligheder præcisere vor stilling nøjere ved anden behandling og dér stille de ændringsforslag, vi finder fornødne.

Om skattelovgivningen i det hele taget vil jeg gerne sige et par ord. Jeg skal ikke fordybe mig i alle de problemer, som her er draget frem, men blot holde mig til det enkle: skatterne må ned! Det er det, der er lovet af samtlige partier ved valgene igennem de senere år. Det er det, der fremføres den ene gang efter den anden, når folketingsmændene stedes åsyn til åsyn med deres vælgere. Men når vi behandler sagerne herinde, så er der ingen af dem, der er i stand til at sætte ind på at få dette spørgsmål løst og virkelig presser på for at få skatterne ned. Og nu regeringen? Den kunne jo virkelig komme med forslag om skattenedsættelse. Men hvad sker? Man kommer med forslag, som, såvidt jeg kan se, betyder, at der skal opkræves langt mere i skat i det kommende år. Den tale om, at man kan ikke komme videre, før man er færdig i

[Alfred Jensen.]

skattelovsudvalget, giver vi ikke meget for, for den er i virkeligheden intet værd. Hvis regeringspartiet vil have skatterne sat ned, vil jeg tro, at der kan skaffes et flertal her i tinget derfor. Bare man ville komme med et forslag om at nedskrive skatterne betydeligt, kunne der skaffes et solidt flertal derfor, og derfor er det faktisk regeringspartiet og regeringen, der har ansvaret for, at der ikke tages et initiativ, som betyder, at vi får skattelettelse i denne omgang. Landets økonomi er ikke så trang, ikke så snæver, at der ikke er muligheder for at foretage en skattenedsættelse. Det kan lade sig gøre. Og vi vil ved denne lejlighed som ved andre lejligheder påpege det mulige, det rimelige heri og opfordre regeringen til at sætte ind for at realisere de løfter, der i så rigt mål er givet vælgerne.

Løvrigt vil vi naturligvis, når lovforslagene kommer til anden behandling, tage stilling til de problemer, der måtte være fremkommet i forbindelse med lovforslagenes behandling i udvalget.

Søren Olesen: I det foreliggende lovforslag om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten er der sket en forenkling, det må man indrømme, idet man har sammenlagt fire forskellige skatteformer for indkomstskat og to for formueskat. Denne forenkling kan jeg naturligvis hilse med tilfredshed, idet jeg mener, at den burde føres videre på forskellige områder.

Det er jo et spørgsmål, om ikke man må se at finde ud af, hvilken vej man skal vælge: enten at yde børnetilskud direkte og så tage børnefradragene ud af skattelovgivningen eller også at videreføre fradragene i skattelovgivningen. Jeg mener nemlig ikke, at man bør have begge dele, da det kun tjener til at forvirre begreberne. Det er jo sådan med børnefradragene, at de giver størst fordel for de store indkomster og de større skatteydere, medens det for de mindre skatteydere næsten intet betyder, hvorfor man har søgt at give en slags kompensation igennem børnetilskud. Når dette tilskud aftrappes op til 16 000 kr., ligger det i, at jo mere indkomsten stiger, jo større bliver fordelene ved skattelettelsen på grund af børnefradraget, og derfor kan det være berettiget at nedsætte det direkte børne-

tilskud, efterhånden som indtægten stiger. Men man kan vel sige, at når de pågældende så kommer over de 16 000 kr., og særlig når de kommer endnu højere op i indtægten, får de i virkeligheden det allerstørste børnetilskud, skønt det er dem, der mindst har det behov. Derfor synes jeg, at man må vælge enten den ene eller den anden vej. Hvis man gik vejen om ad børnetilskuddene og tog børnefradragene ud af skattelovgivningen, kunne det måske betyde en yderligere forenkling.

Hvad angår den skala, man nu har fundet frem til ved den foreslåede sammenlægning af skatterne, kan jeg ikke nægte, at jeg synes, at den har visse mangler endnu. Der er det ejendommelige ved dette forslag fremfor de fleste andre, vi får forelagt her i tinget, at det har været til en slags udvalgsbehandling, inden det kom til første behandling her i tinget, idet denne skala har været drøftet i skattereformudvalget. Det undrer mig lidt, at man så ikke der har fået rettet visse ting, som jo også nogle af de andre ærede ordførere har omtalt. Jeg tænker især på dette forhold, at der for de mindre indtægter for ægtepar, særlig her i København, sker en mindre skattestigning. Man kan sige, at det ikke er så store beløb, det drejer sig om, men stigningen begynder allerede ved en skattepligtig indtægt på 4 500 kr., og derefter fortsætter stigningen hele vejen, indtil man kommer til 11 500 kr. Nu ved man jo om en del af disse borgere, at det er mennesker, som modtager sociale ydelser; særlig er der mange af dem med mindre indtægter, som figurerer i socialudvalgenes protokoller, og som må søge offentlig hjælp på andre områder, og derfor er det lidt mærkeligt at lave en skala, som pålægger disse skatteydere en mindre skattestigning, som måske for nogles vedkommend må hentes på socialkontoret eller hentes i form af forøget aldersrente, eller hvad det nu kan blive. I det hele taget kan man sige, at der i hele vor skattelovgivning og sociale lovgivning er en mærkbar sammenblanding, idet man på den ene side giver sociale ydelser og på den anden side hvert år forhøjer skatterne for de samme mennesker; det var skønnere med rene linier her, sådan at vi fik et skattefrit fradrag. Hvor stort det skulle være, om det skulle ligge på 5 000 kr. eller oppe i nærheden af

[Søren Olesen.]

de 10 000 kr., som er pristalsfamiliens skattepligtige indtægt, kan diskuteres.

Nu er det tillige således, at familier med børn beskattes særlig hårdt gennem de indirekte skatter; disse skatter mærkes vel i det hele taget hårdest hos familier med mindre indtægter. Jeg mener derfor, at man i udvalget bør se på denne skala for de mindre indtægter. Det gælder især forsørgerne, men der er også hos ikke-forsørgerne en skattestigning for de mindste indkomster, i hvert fald her i København og i købstæderne. Heroverfor vil man sige: når man skal fastholde provenuet uforandret, kan man ikke komme udenom en sådan skattestigning, medmindre man ville forhøje andre steder, hvor der nu er sket en berettiget nedsættelse, fordi man nu undgår de skarpe hjørner. Jeg synes imidlertid, man måtte have kunnet finde så meget i retning af besparelser, at man kunne have undgået disse uheldige virkninger for de laveste indkomsters vedkommende.

Der er blevet talt en hel del om skattepolitik i almindelighed, og jeg skal ikke sige så meget derom, men jeg synes, der er en ting, der ikke kan undgå at falde i øjnene eller i ørene, og det er, at man taler så meget om skattelempelser og skattenedsættelser for den ene eller den anden gruppe, men det betyder jo kun, at byrderne væltes over på andre. Man vil give præmiering for opsparing, man vil gå bort fra erhvervsbeskatningen, og man vil give forskellige andre lempelser: for merindkomster o. s. v.; men provenuet skal så udredes på anden måde, og det vil sige, at det, man giver i lettelse til den ene skatteyder, må væltes over på den anden.

Man må gøre sig klart, at nøglen til skattelettelse er en udgiftsreform, og man kan ikke gå andre veje; så længe udgifterne ligger fast, er det umuligt at foretage nogen egentlig skattenedsættelse. Man kan gøre det for enkelte gruppers vedkommende, men det bliver så meget værre for andre. Det er en sådan udgiftsreform, retsforbundet hele tiden har efterlyst, og vi har også peget på, at det ikke er nok at pille lidt ved de enkelte poster og finde besparelser. Vi er jo i øjeblikket inde i en spareperiode, hvor man fra alle sider taler om, at vi må være tilbageholdende med statens ud-

gifter; men skal det blive til noget, mener vi, at det må være nødvendigt at gennemgå statens opgaver. Det er dèr, vi mener der må sættes ind med en begrænsning af statens opgaver og imod en udvidelse af statens forpligtelser.

Hvis ikke vi vil skride til en sådan indskrænkning af offentlige opgaver, tror jeg, det vil blive uhyre vanskeligt for ikke at sige umuligt for nogen som helst finansminister, hvilket parti han end tilhører, at skabe skattelettelse. Man kan strides om, hvilke grupper der skal bære byrderne, men nogen skattelettelse vil man ikke få.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen mente, at ejendomsbeskatningen var en forældet skatteform, som i høj grad trængte til revision. Det sidste kan der være nogen mening i, når det gælder bygningsbeskatningen, men det ærede medlem førte tanken videre og mente, at det også burde gælde grundværdibeskatningen, altså grundskyldsbekskatningen. Det ærede medlem mente, at der fra 1932 til 1950 var inddraget ca. en fjerdedel af grundværdierne, således at der nu var inddraget omtrent halvdelen af grundværdierne.

Men nu er det mærkeligt, at tiltrods herfor er der sket en stigning i grundværdierne i det samme tidsrum fra 4,9 milliarder kr. til 9,2 milliarder kr.; det vil sige, at foruden den del, som er inddraget, og som heller ikke kommer frem i vurderingerne, er der sket en meget betydelig værdistigning; derfor kan det dog ikke være således, at grund-ejerne er blevet særlig mishandlet.

Det ærede medlem mente at kunne tage professor Kjeld Philip til indtægt for sine betragtninger, idet han citerede nogle linier fra Kjeld Philips bog „Skattepolitik“. Nu er det forholdsvis sjældent, at den ene professor citerer den anden, de plejer ret ofte at være uenige, og det tror jeg også, hvis man skal undersøge dette forhold nærmere, at de er, når det gælder grundværdibeskatningen. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen citerede nogle betragtninger, som professor Kjeld Philip anførte angående ejendomsbeskatningen i al almindelighed, d. v. s. deri også indbefattet bygningsskatter, men det citerede er nu i og for sig ikke just Kjeld Philips standpunkt; det var almindelige betragtninger angående ejendomsbeskatningen. Der findes også i den

[Søren Olesen.]

nævnte bog et afsnit om grundbeskatningen, men det var altså ikke derfra, det ærede medlem hentede sine citater.

For at konstatere, at der ikke hersker enighed mellem de to professorer angående grundværdibeskatningen, vil jeg med formandens tilladelse citere nogle få linier af grundskyldskommissionens betænkning (side 161), hvor professor Kjeld Philip udtaler:

„at selvom han ønsker at tage forbehold overfor visse af de i kapitel IV og V af denne betænkning fremførte betragtninger, kan han tiltræde tanken om at udvide grundskyldslovgivningen i Danmark. Han finder det først og fremmest ønskeligt, at der nu indføres fuld grundstigningsskyld, således at det sikres, at al fremtidig vækst i jordrenten tilfalder det offentlige, hvorved det også sikres, både at jordpriserne ikke kommer til at stige ud over det nuværende niveau, og at staten fremtidig herigennem får visse indkomster til reduktion af de øvrige skatter.“

Denne udtalelse er klar nok. Hvis professor Kjeld Philip havde skullet stå for lovgivningen i det tidsrum, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen omtaler, havde han ikke alene inddraget den fjerdedel af grundværdien, som er inddraget ved de nuværende grundskatter, men så havde han også inddraget hele den stigning, der iøvrigt er sket, og som altså drejer sig om 4 milliarder kr. Se, det er et helt andet billede, vi får gennem dette citat, end det, det ærede medlem kom til.

Lovforslaget om børnetilskud kan vi fra vor side tiltræde. Det samme gælder lovforslaget om ændringer af loven om den fælleskommunale udligningsfond. Når man inddrager de personlige skatter, som hidtil har været betalt til den fælleskommunale udligningsfond, er det nødvendigt, så længe man opretholder denne fond, at den får de beløb, som den skal udbetale til kommunerne, på anden måde. Det er jo ikke noget indtægtstab for staten, idet de skatter, som før har været indbetalt til denne fond,

for de personlige skatters vedkommende skal indbetales til staten. Det er altså kun en omregning statskassen og den fælleskommunale udligningsfond imellem. Jeg kan derfor anbefale dette lovforslag, medens jeg altså ønsker at tage visse forbehold overfor udskrivningslovforslaget. Det har efter min mening visse mangler, som man må se at få rettet i det kommende udvalg.

Finansministeren (Kampmann): Jeg vil gerne takke for den ret udbredte tilslutning her i dag til de fremsatte lovforslag. Det gælder også tilslutningen til det af indenrigsministeren fremsatte lovforslag. Jeg har lovet indenrigsministeren at svare på de bemærkninger, der er fremsat i tilknytning til dette lovforslag.

Der er naturligvis lidt uenighed om, hvad det er, man giver tilslutning til, eller sagt på en anden måde: hvad man skal kalde det, man nu giver tilslutning til, om det fortjener betegnelsen skattereform, og, hvis det gør det, hvor stor reformen så egentlig er. Kan man ikke formulere det sådan, at nu har vi taget hul på problemet, nu er vi begyndt på at gennemføre en skattereform her i landet, og så må vi se, hvor langt vi når?

Det ærede medlem hr. Poul Møller mente, at det, vi nu var ved at få gennemført, var det, der var almindelig enighed om. Hvis det skal forstås på den måde, at det, der er tilbage, skulle der ikke være så almindelig enighed om at gennemføre, tror jeg, det ærede medlem tager fejl; jeg håber i hvert fald, det ærede medlem tager fejl. Jeg kan nævne et sådant spørgsmål som forbedring af ligningen indenfor indkomstbeskatningen. Jeg har da hidtil troet, at det var et problem, som der også var ret stor enighed om at nå frem til en løsning af; jeg har da et håb om, at vi vil få løst de problemer, som vi skal forhandle om i de sidste måneder af denne samling.

Jeg skal først gøre enkelte bemærkninger til det, som er sagt om selve lovforslagene, og derefter, måske lidt kort, kommentere

[Finansministeren.]

nogle af de problemer, der er rejst vedrørende det igangværende arbejde i skattereforudvalget.

Jeg forstår, at der er almindelig tilslutning til princippet om en fælles skala, der skal afløse de nuværende fire skalaer for den ordinære indkomstskat til staten, til lægsindkomstskatten, værnescatten og indkomstskatten til den fælleskommunale udligningsfond, og jeg takker for denne tilslutning. Man kan måske fælde en lille tåre over, at det ikke var muligt at opnå denne tilslutning noget før. Jeg har hørt ude på landet, at alle, der beskæftiger sig med indkomstskat, er meget glade for dette fremskridt.

Der er vel også tilslutning til, at den fælles skala, som her foreslås, skal indbringe et provenu noget lignende det nuværende; jeg har forstået, at man både fra socialdemokratiets og de radikales og fra venstres side har tilsluttet sig dette. Fra konservativ side er man lidt mere usikker, eller tilslutningen var i alt fald betinget. Det ærede medlem hr. Poul Møller spurgte mig, hvordan dette, at den nye skala skulle give det samme provenu, skulle forstås. Jeg kan svare, at det skal forstås på den måde — som jeg egentlig også tror det ærede medlem har forstået det på — at den fælles skala for det kommende skatteår skulle give samme provenu, som de fire skalaer ville give tilsammen for det kommende skatteår.

Det ærede medlem var i denne forbindelse inde på en række betragtninger over vor økonomiske situation og gjorde en del ud af, at man her skulle diskutere udskrivningsloven uden at have kendskab til den økonomiske årsoversigt og statsfinanserne iøvrigt. Jeg forstår egentlig godt det ærede medlems personlige problem i denne forbindelse; men jeg kan da oplyse det ærede medlem om, at vi i finansudvalget allerede et par gange har været inde på at diskutere den samlede statsfinansielle situation, og det ærede medlem har i alt fald haft mulighed for gennem sit partis repræsentanter i finansudvalget at få nogen orientering herom.

Jeg kunne i og for sig også have ønsket, at den økonomiske årsoversigt havde foreligget allerede i dag; om årsagen til, at det ikke er lykkedes at få den frem, kan jeg bare sige, at det tager sin tid i øjeblikket at

få tingene trykt. Der er altså ikke nogen politisk hensigt med, at den er lidt forsinket, og der er håb om, at den kan foreligge på tirsdag eller onsdag eller i alt fald foreligge så betids, at det ærede medlem hr. Poul Møller og hans parti kan få et indblik i alle disse oplysninger, før det bliver nødvendigt at tage stilling til og afgive betænkning om udskrivningslovforslaget. Så er vi i alt fald nået et stykke i retning af det, det ærede medlem ønskede.

Når det ærede medlem mente, at et nærmere kendskab til den statsfinansielle stilling måske kunne føre til en dæmpning af skatteudskrivningen, tror jeg, det ærede medlem vil blive skuffet. Resultaterne peger nærmest i retning af, at vi må være betænkelige ved at blive stående der, hvor vi står; måske burde man foretage en forhøjelse; det kan vi diskutere. Men det ærede medlem skal ikke nære store forhåbninger om betydelige nedslag i den foreslåede skala.

Er der således almindelig tilslutning til statsindkomstskaletens princip og stort set også til det provenu, den kan indbringe, er der nogen uenighed om, hvordan vi skal korrigere med hensyn til formueskattens beregning. Man har tilsluttet sig den fælles skala, og man har også givet tilslutning til, at grænsen for formueskattepligtens indtræden bliver de 30 000 kr., der nu er grænsen ved beskatningen til udligningsfondens; fremtidig bliver det grænsen for den samlede formuebeskatning til staten. Det er jo et skridt i den retning, man ønsker at gå fra partiet venstres og fra det konservative partis side. De to partier ønsker, at man skal gå videre, gå op til 40 000 kr.; jeg har altså foreslået, at vi skal blive ved de 30 000 kr. og til gengæld give en skattnedsættelse for formueejere, hvis indkomst ligger under 8 000 kr., for dermed at imødekomme et ønske, der meget ofte er fremsat her i salen om at lette formueskatten for selvpensionister. Der blev talt meget stærkt af det ærede medlem hr. Poul Møller om denne sag sidste år. Nu mener det ærede medlem altså øjensynlig, at der er gjort nok. Der blev også fra venstres side talt stærkt herom, særlig af det ærede medlem hr. Anker Lau.

Fra venstres og konservativ side ønsker man, at der skal gives skattelettelse også for formuer mellem 30 000 og 40 000 kr., ganske

[Finansministeren.]

uanset hvor stor indkomsten er; man mener, det har en væsentlig betydning for opsparringen. Ærede medlemmer, det kan ikke have væsentlig betydning for opsparringen, hvad en mand, som har en større indkomst og en formue på mellem 30 000 og 40 000 kr., betaler i formueskat. Derimod kan det have væsentlig betydning, hvad en formueejers, der har 70 000 eller 80 000 kr. og kun en lille indkomst, skal betale i formueskat. Efter mit forslag vil en formueejers med 80 000 kr. i formue og 6 000 kr. i indkomst få en skattnedsættelse på 68 kr., men han vil kun få en skattnedsættelse på 18 kr. efter det forslag, som man fra venstre og det konservative parti har stillet.

Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Alfred Jensen var lidt stødt over, at man, når man kunne foreslå en lettelse i formuebeskatningen, ikke lige så godt kunne lette indkomsterne. Jeg gør det ærede medlem opmærksom på, at langt den største del af den lettelse, der er foreslået i formueskatten, går direkte til en nedsættelse af formueskatten for små indkomster, og dette forslag opfylder altså nogle af de ønsker om lettelse af selvpensionisternes beskatning, som har været fremført her i salen.

Jeg har i det skatteudvalg, som har været nedsat, rettet en henstilling til det konservative parti og til venstre om at slutte op om det forslag, jeg har fremsat. Jeg vil gerne igen fremsætte den henstilling her i salen. Jeg tror, at der er langt større tilslutning i befolkningen til mit forslag end til den stilling, man udfra principielle grunde har taget fra disse partiets side. Hvad nytter det selvpensionisterne, at man har principielle synspunkter i det konservative parti? Her er jo ikke tale om en stor skattereform. Var det så ikke bedre at give selvpensionisterne den lettelse, vi nu har råd til?

Nej, så er det ærede medlem hr. Poul Møller betydeligt mere varm, når han taler imod den nuværende kooperationsbeskatning. Det ærede medlem var ikke helt tilfreds med rapporten fra det udvalg, der har været nedsat, men det ærede medlem var tilfreds med, at redegørelsen var kommet. Jeg kan sige til det ærede medlem, at det er jeg også; det ville have været meget ubehageligt at skulle have denne

debat, hvis den ikke var kommet, når man ved, hvor stærkt det ærede medlem har holdt på, at vi forsinkede dette arbejde. Det har vi nu ikke gjort; vi har afleveret rapporten. Jeg havde såmænd ikke troet, at det ærede medlem var blevet tilfreds med den; men jeg synes nu, at det ærede medlem var lidt for stærk i sin kritik af den. Det kan nu engang ikke være sådan, at embedsmænd skal give vejledning om politiske problemer, og det er jo i sig selv et politisk problem at skulle sammenligne beskatningen indenfor kooperationen og indenfor det private erhvervsliv. Alt efter hvordan man foretager denne sammenligning, når man til meget forskellige resultater. Jeg kan nævne, at det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen her i dag på grundlag af den samme betænkning, som det ærede medlem hr. Poul Møller kritiserer så stærkt, kom til det resultat, at nu er vi nået et langt skridt i den rigtige retning; vi har praktisk talt nået ligevægt mellem den beskatning, som hviler på kooperationen, og den, som hviler på detailhandelen. Der kan man se: to så indsigtfulde medlemmer af dette høje ting når altså til helt forskellige konklusioner. Betænkningen er måske meget god, siden den giver mulighed for, at de to ærede medlemmer når til så forskellige konklusioner.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen mente, vi kunne klare problemet ved i § 16, stk. a, at sætte de 4 pct. op til 5 pct. Hvis det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen dermed kunne opnå en indrømmelse fra det ærede medlem hr. Poul Møller og det konservative parti i retning af, at vi så var færdige med denne diskussion, ville jeg meget gerne forhandle om det forslag. På den anden side ville man jo savne det ærede medlem hr. Poul Møllers højstemte tale om denne beskatning, så vi må måske nok være tilbageholdende. Jeg hørte, at også det ærede medlem hr. Axel Sørensen mente dette, og jeg tror, mit eget parti mener det samme, så vi får vist ikke løst dette spørgsmål nu.

Til ændringerne i børnetilskuddene var der stort set tilslutning. Det ærede medlem hr. Poul Møller mente, at aftrapningen burde foregå sådan, at indkomster mellem 14 000 og 16 000 kr. ikke led så stor skade. Det er jo ejendommeligt, at man på den ene

[Finansministeren.]

side klager over de skarpe spring, vi har haft i skalaen for børnetilskud og i indkomstbeskatningen, og når vi så udjævner disse spring, er man utilfreds med de punkter, hvor udjævningen medfører ikke betydelige, men dog visse ændringer af den nuværende beskatning.

Man bygger hele tiden på den forudsætning, at det nuværende er rigtigt. Man glemmer, at grunden til, at vi laver om, er, at meget af det nuværende er forkert. Det samme gør sig gældende, når flere af de ærede medlemmer, særlig det ærede medlem hr. Søren Olesen, men også det ærede medlem hr. Poul Møller, nævner, at der kommer små forhøjelser af indkomstbeskatningen. Ja, men det kan jo ikke undgås. Når man laver om på de nuværende ejendommelige forsørgerfradrag, skal der komme forhøjelser nogle steder.

Jeg forstod, at der alligevel var tilslutning til dette lovforslag. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen gav udtryk for partiet venstres kølige indstilling — for at sige det på den måde — overfor børnetilskudstanken. Det ærede medlem hr. Erik Eriksen, der er formand for venstres folketingsgruppe, fik i går aftes i radioen — jeg hørte det med interesse — stillet det spørgsmål, hvorfor man fra venstres side er så køligt indstillet overfor børnetilskuddene, og hvorfor man ikke er tilsvarende køligt indstillet overfor børnefradraget i skattelovgivningen. Det ville interessere os alle meget, hvis vi kunne få et svar på dette spørgsmål; vi fik det ikke i aftes, og jeg vil heller ikke afkræve det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen det i dag. Men jeg tror, at partiet venstre ville gøre os alle en tjeneste, hvis man lidt nøjere ville klarlægge, hvorfor man har så meget imod børnetilskuddene, der stort set gives med ensartede beløb til alle mindre indkomster, og hvorfor man ikke retter sin kritik imod børnefradragene, der betyder, at man giver langt større tilskud til de store indkomster. Hvorfor har man ikke noget imod denne tilskudsform til børnene, hvorfor har man ikke noget imod, at på denne måde de større indkomster, ja, endog millionærerne, får skattenedslag? Hvorfor sætter man ikke ind med kritikken overfor børnefradragene? Det kan ikke være, fordi det ene hedder

tilskud og det andet hedder fradrag. Det ville være interessant ved lejlighed at få dette klarlagt. (*Jensen-Broby*: Det betyder nu ikke helt det samme!). Jeg forstår, at det ærede medlem hr. Jensen-Broby vil bidrage til denne klarlægning.

Endelig var der almindelig tilslutning til de foreslåede ændringer vedrørende den fælleskommunale udligningsfond. Det er rigtigt, at jeg gerne havde set, at vi allerede nu var gået til ophævelse af udligningsfonden, og jeg vil gerne bekræfte, at den form, vi her har valgt, er en indrømmelse — jeg håber i og for sig kun foreløbig — men det er en indrømmelse til partiet venstres synspunkt, som er dette, at vi ikke i øjeblikket kan tage stilling til de fælleskommunale ejendomsskatter.

Det ærede medlem hr. Axel Sørensen nævnte § 39 i lovforslaget, som omhandler muligheden for, at skatteeberegningen kan foregå anderledes end i øjeblikket. Baggrunden for bestemmelsen er jo, at mekaniseringen skrider frem på dette område; det er billigere at foretage skatteeberegningen efter hulkortsystemet end manuelt. Det ærede medlem var lidt bekymret for, at skatterådsmedlemmerne af denne grund skulle få en indtægtsnedgang, og gjorde opmærksom på, at skatterådsmedlemmerne brugte mere og mere tid i forbindelse med ligningen. Jeg tror nok, at vi vil kunne tale om de synspunkter, der her blev fremsat. Bliver der mere at gøre med hensyn til ligningen, kan man måske derved opnå lidt erstatning for den indtægtsnedgang, man eventuelt lider ved at miste skatteeberegningen; men en forhandling må nok til.

Endelig nævnte det ærede medlem hr. Hans Knudsen, at nu ville en del af det vederlag, kommunerne fik i forbindelse med opkrævningen af de mange indkomstskatter, vi hidtil har haft, falde væk. Ja, det vil det jo; det er en af de ting, vi vil opnå ved at have færre skatter, at udgifterne ved at beregne og opkræve dem går ned, og derfor er det vel rimeligt, at de penge, der spares, for en dels vedkommende går i statskassen. Det er muligt, jeg har været lidt grådig her, men det kan vi tale med kommunerne om; jeg vil gå ud fra, at har jeg været for grådig, skal de kommunale organisationer nok møde op i udvalget.

Jeg skal så knytte nogle korte bemærk-

[Finansministeren.]

ninger til de andre problemer, som er nævnt i dag vedrørende det arbejde, der foregår i skattereformudvalget. Flere af de ærede ordførere har taget forskellige ting frem — man synes nu engang altid bedst om sine egne grise.

Der er blevet talt om, hvorledes vi skal beskatte indkomststigninger — hele dette problem om, hvorvidt det kan betale sig at tjene mere; her vil man jo ikke gå med til det forslag, jeg har stillet i skattereformudvalget, og som jo stort set løser problemet; men det er naturligvis for enkelt. Til gengæld har man diskuteret dels et forslag, som jeg ikke mere tør kalde radikalt, da jeg forstår, der er flere fædre til det — nu kan vi se, om det bliver gennemført; indtil da er der ingen grund til at diskutere så meget, hvem der er far til det — dels et lovforslag fremsat fra venstre-konservativ side angående forskudsbetaling. Der er vel ingen grund til at fortsætte diskussionen, da der nu, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen nævnte, er nedsat et underudvalg til at prøve at løse spørgsmålet.

Et væsentligt problem er indretningen af den kommunale indkomstbeskatning ude omkring i landet, og jeg var meget glad for den sympati, der blev udtalt særlig af det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen overfor et system med rateskalaer indenfor opholdskommunebeskatningen. Dette vil også kunne medføre, at vi her i hovedstaden lige må se på skalaerne; hvis vi for hele det øvrige land får kommunale skalaer for forsørgere og ikke-forsørgere, vil det være rimeligt, at vi får det samme i hovedstadskommunerne.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen omtalte meget indgående ejendomsskatterne. Forhandlingerne herom fortsætter. Det ærede medlem spurgte, om vi ikke skulle søge at opnå større retfærdighed på dette område. Jo, hvis vi kan blive enige om, hvad der er retfærdighed her; men en almindelig nedsættelse af ejendomsbeskatningen, der blot medfører, at de, der i dag ejer ejendommene, får en lettelse, som de så tager med sig, når de afhænder ejendommene til andre, ser jeg virkelig ikke megen retfærdighed i. Det er jo sådan, at ejendomsskatterne er lavere i byerne end på landet, og såvidt jeg forstår det ærede medlem og partiet venstre, vil man af den

grund sætte ejendomsskatterne ned på landet. Jeg mener: man kunne også sætte dem noget op for byernes vedkommende og så se lidt på, om man kan lægge loft over dem ude på landet. Men i hvert fald er vi forhandlingsvenlige.

Det ærede medlem hr. Poul Møller nævnte problemerne omkring forsørgerbegrebet. Jeg kan hertil sige, at det har været diskuteret i udvalget, og vi har vist egentlig et ret ensartet syn på dette spørgsmål. Jeg tror i hvert fald, vi kan nå til et resultat, men jeg tvivler om, at det kan nås, før udskrivningsloven skal gennemføres. Jeg er imidlertid enig med det ærede medlem i, at det må nås nu i denne samling, således at vi ikke igen til næste år udarbejder selvangivelser, der forhindrer os i også for det følgende år at foretage ændringer.

Jeg skal ikke på dette sene tidspunkt af debatten tage hele diskussionen om erhvervsbeskatningen op; jeg skal kun sige, at en af forudsætningerne for at gå til en væsentlig ændring i reglerne om erhvervs-skatten for mit vedkommende er, at man har sikkerhed for indretningen af den kommunale beskatning, herunder indførelse af rateskalaer, og har sikkerhed for, at ophævelsen af erhvervs-skatten ikke medfører en øget udflytning. Det ærede medlem sagde, at folk flyttede alligevel, og det gør de måske også; men det, der her diskuteres, er egentlig ikke flytningen af de almindelige indkomster, det gør knap så meget. Det afgørende for de centralkommuner, som er nervøse for en ophævelse af erhvervs-skatten, er — sådan har jeg forstået det — at der kommer en øget udflytning af de større indtægter, og det er vist et problem, man allerede kender i virkeligheden.

Endelig kan jeg vedrørende pristallet sige til det ærede medlem hr. Poul Møller, at det ærede medlems fornemmelse på dette område ikke vil blive bekræftet af de foretagne beregninger. Jeg tror, man stort set kan sige, at den ændring, der vil finde sted, vil virke neutralt på pristallet, men tallet kan forelægges i udvalget.

Det ærede medlem hr. Søren Olesen sagde, at nøglen til skattelettelse var en udgiftsreform. Det er sikkert rigtigt. Man kan også sige, at hvis man vil undgå skattestigning, må man undgå stigning i udgifterne, og dette håber jeg meget at man vil bidrage

[Finansministeren.]

til i den sidste uges tid af finansåret. Der er stillet krav på forskellige områder. Man vil gerne have flere penge til kommunerne til dækning af vejudgifter, og man vil gerne have flere penge til dækning af sygehusudgifter. Man præsterer det, at man kalder til samråd for at diskutere besparelser og samtidig går meget let henover, at man vil have flere penge udbetalt fra staten. Jeg vil gøre opmærksom på, at der er en sammenhæng mellem disse to ting, men jeg kan ikke være enig med det ærede medlem hr. Søren Olesen i, at den eneste måde, hvorpå man kan opnå skattelettelse, er gennem en udgiftsreform; der kan også opnås skattelettelse ved en ændret og mere retfærdig fordeling af skattebyrden. Det kniber en gang imellem at nå til enighed om, hvad der er retfærdigt; jeg tror, at der i befolkningen er større forståelse af og enighed om dette retfærdighedsbegreb, end det en gang imellem er tilfældet her i tinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Hans Knudsen: Jeg foreslår, at de tre lovforslag henvises til det udvalg, som tinget har nedsat angående forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding m. fl. lovforslag.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Udvalget angående forslag til lov om foranstaltninger mod olieforurening af havet har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingsmand Teichert har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil justitsministeren oplyse, hvilke betingelser der stilles for, at en person kan beskikkes til sognefoged?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Det er meddelt mig, at det ærede medlem hr. Foss ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding m. fl. lovforslag. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for Foss har vedkommende gruppe udpeget *Aksel Møller*, som herefter er valgt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 15. marts, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til forbedring af den værnepligtige ungdoms forhold [af Ingmar Wagner m. fl.].

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om almindelig arbejderbeskyttelse og i lov om arbejderbeskyttelse indenfor handels- og kontorvirksomhed (unge personers søndagsarbejde i bagerier og budtjeneste om søndagen m. v.).

3) *Første behandling af:*

Forslag til normeringslov for finansåret 1956—57.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om afgift af motorkøretøjer m. v. og lov om afgift af benzin.

5) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om instruks for folketingets ombudsmand.

Mødet hævet kl. 16⁴⁰.

70. møde.

Torsdag den 15. marts kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til forbedring af den værnepligtige ungdoms forhold [af Ingmar Wagner m. fl.].

(Første behandling findes i tidenden sp. 3186).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Sagen sættes til forhandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ingmar Wagner): Jeg var i den heldige situation ved førstebehandlingen af dette forslag til beslutning, som den kommunistiske gruppe har fremsat om en forbedring af den værnepligtige ungdoms kår, at forslaget mødte stor sympati her i salen. Først og fremmest var alle ordførere enige om, at det var nødvendigt, at soldaterne fik bedre forhold. Alle sagde, at de måtte have rimelige vilkår i den tid, de gjorde militærtjeneste. Derover er der vist fuld og hel klarhed. Men hvis vi kan gå så langt, må der vel også være enighed om, at de nuværende forhold for Danmarks værnepligtige ungdom ikke er tilfredsstillende, og det skulle vel være den bedste baggrund for, at soldaterne nu meget snart fik de forbedringer, som det kommunistiske forslag indeholder, og som efter vor opfattelse er absolut nødvendige fremskridt for den værnepligtige ungdom. Som bekendt skal ifølge forslaget lønnen hæves til 4 kr. daglig; der skal gives en månedlig frirejse for alle soldater; der skal stilles gratis let udgangsfodtøj til rådighed; gennem hele tjenestetiden skal de have mulighed for at få deres fodtøj gratis forsat; der skal stilles den nødvendige undermundering til rådighed gratis, og der skal i fremtiden være mulighed for at få tøjet vasket på kasernerne. Det er rimelige krav, og tilmed har marinen fået en hel del af

dem gennemført, medens det endnu ikke er sket for luftvåbnet og for hæren. Der var røster fremme under første behandling om, at disse problemer måske kunne blive behandlet i det siddende forsvarsudvalg. Det lyder naturligvis meget besnærende, men som jeg allerede har givet udtryk for det, mener den kommunistiske gruppe, at det er nødvendigt, der hurtigt sker forbedringer. Det er nu, der må ske noget, og i særdeleshed er det efter vor opfattelse lønnen, det gælder. Den må snarest sættes op til de 4 kr. — altså til den samme løn, som f. eks. de norske soldater får.

Med disse få bemærkninger skal jeg anbefale dette forslag til folketingsbeslutning til vedtagelse.

Johs. Christiansen: De spørgsmål, der her er tale om, indgår i høj grad i det radikale venstres overvejelser med henblik på den ændring, som vi håber vil komme i hele den militære opbygning. Det er de samme spørgsmål, som vi sidder og arbejder med i forsvarsudvalget, og vi kan ikke være med til at gennemføre disse ændringer stykkevis.

Forsvarsministeren (Rasmus Hansen): Ved første behandling af det foreliggende forslag gav jeg i tinget en redegørelse for de økonomiske konsekvenser, som forslaget ville medføre, og jeg anførte som min opfattelse, at rækkevidden af en beslutning om de rejste spørgsmål var så stor, at spørgsmålene måtte tages op i det siddende forsvarsudvalg. De bemærkninger, som fremkom fra de forskellige partiers ordførere, syntes at give mig ret i denne opfattelse, og jeg skal derfor ved denne lejlighed kun gentage, at det er mit synspunkt, at de spørgsmål, som har været berørt under denne forhandling — uden at jeg iøvrigt kan tage stilling til spørgsmålet om en forbedring af de værnepligtiges kår — naturligt bør afvente de drøftelser, som skal foretages i forsvarsudvalget.

Jeg skal derfor henstille, at det foreliggende kommunistiske forslag forkastes.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ingmar Wagner): Jeg beklager naturligvis, at forslaget ikke kan blive vedtaget, og at tinget altså ikke vil henstille til forsvarsministeren, at der øjeblikkelig sker for-